

Research Paper

A theoretical explanation of “soft power of higher education” in international relations theories; potential and functions

Hasan Jabbarinasir¹

Received: Oct. 2, 2022; Accepted: Jan. 10, 2024

ABSTRACT

With the disintegration of the Soviet Union in the 1990s, the understanding of power also gradually changed. Soft power by modifying the limited focus of realist power analysis i.e. possessing specific tangible resources to maintain and increase national power, introduces persuasive power; the ability to shape the desires of others not by force but through persuasion distinguishes between hard and soft power. In terms of effectiveness, it clearly showed the nature of the behavior and the concreteness of the resources. In Joseph Nye's explanation, soft power is an analytical concept that matches and overlaps with realist, liberal, and constructivist views and theories. Higher education can be regarded as an apparatus of soft power, thereby entailing examination of its relationship with other international theories. The basic question is the position of the soft power of higher education in international theories and how it can be theoretically explained in the theories that have also observed pragmatic behaviors. Here, by explaining higher education as a cultural matter and an apparatus of soft power, we demonstrate its relationship with the theories of realism, liberalism and constructivism. Methodologically, we are conducting an interdisciplinary study, citing library studies and explaining descriptive review. In examining each of these theories, we present narratives, conceptual and theoretical frameworks regarding the role of the soft power of higher education to explain its role in domestic development and national interests in various political, social, cultural, technological and economic fields, maintaining peace and preventing conflict as well as its role in expanding public diplomacy and soft power of higher education.

Keywords: soft power, higher education, Liberalism, Realism, Constructivism, identity, war and peace

---

1. Assistant Professor of International Relations, Department of Cultural Studies, Institute for Cultural Social and Civilization Studies. Tehran, Iran

✉ jabbarinasir@iscs.ac.ir

INTRODUCTION

The cultural and political effects of higher education on domestic and extraterritorial political trends have been discussed for ages. Considering higher education along with other cultural institutions such as museums, national archives and libraries on the one hand and cultural diversity in higher education in terms of disciplines, institutions and national traditions of higher education on the other, makes it a tool of cultural studies. In addition to the need for research on its various cultural, social, political, economic and technological functions at the national level (Valimaa, 2008, 25-9), higher education should be a function of cultural studies, as an interdisciplinary field with political science under the title of soft power. Its ability to be effective in the world politics scene should be investigated in the form of the main theories of international relations. In the view of Joseph Nye (2011), soft power represents the attractiveness of a country's capabilities, values, and culture. Therefore, the development of higher education, as a source of influence and attraction, can provide a strong foundation for the soft power elements of that country. Today, in global political trends, the increasing role of higher education in order to generate soft power has expanded significantly and has become a part of large-scale political projects. It is considered as an ideal to form dynamic societies in various political, social, economic and cultural fields.

Higher education has the potential, ability and fundamental productivity in playing a vital and national role in democratization, and improving political and social development, economic and technological growth, moreover, its structural consequences have a double potential as they create various sources of sustainable domestic power and contribute to the dissemination of attractiveness in the public opinion of other countries and in the trends of global politics. Hence, higher education will influence soft power in two ways: a constructive, fundamental and structural source of power within; a powerful element promoting soft power in the space of foreign policy and public diplomacy at the international level. In the explanation of Joseph Nye (2010), soft power is an analytical concept that can overlap with realist, liberal and constructivist theories of international relations. In a general conclusion, the field of international relations deals with understanding and explaining the relations within and between governments. Each of the theories of international relations provides distinct narratives and conceptual frameworks to explain prominent issues such as causes of war, conditions of peace, and relations between governments, international organizations, institutions, global power relations, global order and global development problems such as poverty, migration, environment, and terrorism in international relations. In addition to acting in the development of all-round relations of national power, higher education can have a prominent, influential and decisive role in international relations in some of the above-mentioned issues, which shows the growing role of the soft power of higher

education in connection with other indicators (Kester, et al., 2022), which is examined in this article.

PURPOSE

Today, unlike increasing higher education with extraterritorial goals for different political units in order to expand soft power, its theoretical literature has not been systematically and coherently examined in interdisciplinary studies, including international relations theories, leading to a dearth of necessary scientific literature. The purpose of this article is to present the conceptual and theoretical issues related to soft power of higher education as a cultural matter and examining it with some components and general foundations in the main theories of international relations, i.e. realism, liberalism and constructivism. Through this review, the theoretical aspect of the role of soft power of higher education can be made to explain the way it plays a role in obtaining national interests in various political, social, cultural, technological and economic fields, maintaining peace, preventing conflicts, expanding public diplomacy and thereby power soft as the main tool to gain strategic political advantage in global political trends.

METHODOLOGY

In international relations, various theories and approaches have been developed to understand what power really means in international affairs, how it is used, what kind of overt or hidden mechanisms it relies on, and what kind of power sources should be considered more important. Generally, realist and neorealist theories conceptualize power as the total amount of material capabilities possessed by a state, where having a greater number of resources contributes to greater security for the state in an anarchic international system. (Kucherenko, 2023) and increases the probability of achieving superior national preferences (Mearsheimer, 1995). Of course, the current realities of international relations show that, merely having hard power capabilities is a necessary condition for achieving effective and satisfactory results at the international level, but it is not sufficient. None of the great powers has been successful in presenting its preferences unilaterally or multilaterally in very basic and vital areas in today's world politics trends such as international terrorism, cyber security, global economy and environmental policy to impose their demands. Therefore, Hart (1976) argues that with the resource control approach, one should not always be sure that actors are able to use the resources that are nominally under their control. Regarding the limitations of hard power, under the theory of realism, Joseph Nye refers to soft power as a complement to hard power, which comes from the attractiveness of a country's culture, political ideals, and foreign policy (Nye, 2003, 17). By providing a concept of understanding the value of power resources in a contextual setting, this approach can provide a more detailed explanation of power, including the soft power of higher education with some components and general foundations in the theories of realism, liberalism and constructivism.

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

The theoretical literature of the soft power of higher education in the main theories of international relations has not been examined systematically and coherently in the form of interdisciplinary studies, and from this perspective, it lacks the necessary scientific literature. In this article, by examining the conceptual and theoretical issues, the power of Higher education software as a cultural matter is studied with some general components and foundations in relation to the theories of realism, liberalism and constructivism of international relations. Ignoring the theoretical details, we cite library studies with a descriptive-analytical approach.

FINDINGS

With the disintegration of the Soviet Union and the beginning of a new order in international relations, the reading and understanding of power also began to change gradually. Therefore, the concept of soft power emerged in an academic and theoretical way to correct the limited focus of power analysis. Coined by Joseph Nye (1990), soft power refers to specific concrete resources to maintain and increase national power with the ability to change the behavior of actors, by introducing the element of persuasion and the power of attraction, which means the ability to shape the desires of others without the use of coercion. Consequently, the concept of power is classified under two headings: "hard power" including military and economic power and "soft power" including the appeal of culture, political ideals and foreign policy, and of course the dynamics of a country's economy (Nye, 2003, 17). In this explanation, soft power is an analytical concept that can overlap with realist, liberal and constructivist theories of international relations (Nye, 2010).

According to the theory of realism, the existence of war and conflict in international relations is a motivation for the development of higher education in order to strengthen security institutions in accordance with modern technologies and in sync with military strategies in order to empower the nation against peripheral and international threats in various fields. Political, social, cultural and territorial integrity is necessary for different political units in the world, both developed and developing (Aghion et al., 2019). Therefore, we can see the broad role of soft power of higher education in the creation and flourishing of the nation-state and the increase of national power through technological, cultural, social and economic development and as a result in the accumulation of power and power relations in the anarchic world being threatened internationally. It also had a role in expansion of the necessary capabilities in the resilience and effectiveness of the political, security and military system in possible military conflicts (Chankseliani, Qoraboyev & Gimranova, 2021). Therefore, countries can use the institution of higher education as a soft power tool in order to diversify and have an influence on the public opinion of other countries for the survival, dominance and emergence of a powerful political unit with the distribution of the sphere of influence at the national and global level. Additionally, the provision of scholarships in the format of higher education along

with the aid and humanitarian activities of countries, together with military and security interests, show that higher education can become an essential part of security studies, which is often in theoretical studies.

Realism is addressed within the framework of liberalism theory; it is possible to emphasize more on the role and influence of international institutions and regimes on higher education activities. In line with this theory, higher education has the ability to have a broad impact on state building and peace building (Alesina, Giuliano & Reich, 2021). Many researchers and international organizations have shown the linear interaction between higher education and international development and peace (Owens, 2017), and therefore, the capacity and role of higher education can be used to prevent conflict, maintain and create peace after a conflict and in line with the reconstruction of the state. In international affairs, its role can also be used to ensure the future of peace against human rights violations based on various sources of discrimination in conflicts. The facilities and potential of institutions related to higher education in the direction of peace building can be used in actions such as accompaniment and counseling; Education; institutional strengthening; conflict resolution; research; social mobilization; the information recordkeeping, analysis or publication and provision of curriculum (Delgado, 2008).

Constructivists tie interests to actors' identities. Therefore, by referring to the theory of constructivism, international actors try to shape the structure of their higher education in accordance with national identity, and interests, so expanding the effects of transnational higher education require using it for national interests (Enders, 2004). From this point of view, the provision of higher education helps conflict-affected states to strengthen their legitimacy and demonstrate common identity and mutual interests with conflict-affected states (Burde, 2006). Higher education can also be a way for transitional governments to demonstrate post-war legitimacy and stability to domestic citizens. In this way, different governments, depending on the capacity and attractiveness of their higher education institutions, create channels for influence and interaction at different levels in the field of international relations. In addition, students are influenced by the culture, ideas and values of the host country and find an identity affinity with them, and this will indicate that they understand the world in a similar way to each other (Monaghan, 2015). Based on the alignment with the constructivist theory, in this case, higher education can provide interaction between the identity of the host country and the identity of the nationals of other countries, and new forms of hybrid identities can evolve. This constructed inter-subjective context allows the soft power of higher education to emerge and manifest more to be understood better by the political and social structure through the aforementioned idea.

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

CONCLUSION

Considering higher education as a function of soft power requires a theoretical examination of its relationship with other main theories of international relations. In this article, by explaining higher education as a cultural matter and a function of soft power, its relationship with the theories of realism, liberalism and constructivism was investigated in an interdisciplinary manner.

In examining each of these theories, narratives, conceptual and theoretical frameworks were presented in the process of world politics regarding the role of the soft power of higher education to explain the way soft power can obtain national interests in various political, social, cultural, technological and economic fields, maintaining peace and preventing conflicts, helping countries affected by conflicts to strengthen internal legitimacy and create mutual identity with the assisting country by expanding public diplomacy and influencing the public opinion of other countries and expanding soft power as the main tool to gain strategic political advantage.

NOVELTY

This article, with the theoretical explanation of the soft power of higher education with emphasis on the main theories of international relations, can be innovative for practical research in line with the soft power of higher education in Iran and in the field of international relations in the future with necessary theoretical preparations.

CONFLICT OF INTEREST

Authors have declared no conflict of interest in the course of research or afterwards.

BIBLIOGRAPHY

- Aamodt, P. & Arnesen, C. A. (1995). The Relationship between Expansion in higher education and the labour market in Norway. *European Journal of Education*, 30(1), 65–76. doi:10.2307/1503568
- Aghion, P., Jaravel, X., Persson, T. & Rouzet, D. (2019). Education and military rivalry. *Journal of the European Economic Association*, 17(2), 376–412.
- Ahmad, K. & Bloom D.E. (2000). Higher Education in Developing Countries Peril and Promise. The Task Force on Higher Education and Society. *The World Bank*, February 2000. Retrieved from <https://documents1.worldbank.org/curated/en/345111467989458740/pdf/multi-page.pdf>
- Alesina, A., Giuliano, P., & Reich, B. (2021). Nation-Building and Education. *The Economic Journal*, 131(638), 2273–2303. doi:10.1093/ej/ueab001
- Antia, B.E., & Dyers, C. (2019). De-alienating the academy: Multilingual teaching as decolonial pedagogy. *Linguistics and Education*, 51, 91-100. doi: 10.1016/J.LINGED.2019.04.007
- Arendt, H. (1970). *On Violence*. Harvest Books. New York: Harcourt, Brace and World.
- Bauer, M., Fetherstonhaugh, D., Haesler, E., Beattie, E., Hill, K.D. & Poulos, C.J. (2018). The impact of nurse and care staff education on the functional ability and quality of life of people living with dementia in aged care: A systematic review. *Nurse Educ Today*, 67:27-45. doi: 10.1016/j.nedt.2018.04.019
- Beleuta, I. (2017). The Role of Higher Education in Peacebuilding – An Interplay of Global Education Norms and Local Contexts (*Master's Thesis*). Department of International Environment and Development Studies, Norway University of Life Sciences.
- Burde, D. (2006). Education in crisis situations: Mapping the field. *Washington, DC: USAID Education in Crisis Situations*.
- Bush, K.D., & Saltarelli, D. (2005). The two faces of education in ethnic conflict. *UNICEF; UNICEF Innocenti Research Centre*. Retrieved from <https://digitallibrary.un.org/record/459409?v=pdf>
- Carr, E.H. (1964). *The Twenty Years Crisis 1919-1939, An Introduction to the Study of International Relations*. New York, Harper & Row.
- Chankseliani, M., Qoraboyev, I. & Gimranova, D. (2021) Higher education contributing to local, national, and global development: new empirical and conceptual insights. *Higher Education*, 81(1), 109-127. doi:10.1007/s10734-020-00565-8
- Cheng Y.C., Cheung, A.C.K. & Wing N.G.S. (2016). *Internationalization of Higher Education the Case of Hong Kong*. Springer Singapore. doi:10.1007/978-981-287-667-6
- Dahl, R. (1957). The concept of power. *Behavioral Science*, 2(3), 201–215. doi:10.1002/bs.3830020303

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

- Delgado, M. (2008). The role of universities in peacebuilding processes in contexts of armed conflict: The experience of the Universidad de Bogotá Jorge Tadeo Lozano in Colombia. *Global University Network for Innovation (GUNI)*.
- Deodato, E., & Borkowska, I. (2015). Universities as actors and instruments in diplomacy – The academic soft power potential. *Valdai Papers*, No. 8. retrieved from http://vid-1.rian.ru/ig/valdai/Paper08_eng.pdf
- Drezner, D. (2021). Power and International Relations: a temporal view. *European Journal of International Relations*, 27(1), 29-52. doi:10.1177/1354066120969800
- Enders, J. (2004). Higher Education, Internationalization, And the Nation-State: Recent Developments and Challenges to Governance Theory. *Higher Education*, 47 (3), 361-382. doi: 10.1023/B:HIGH.0000016461.98676.30
- Eric, A. Hanushek and Ludger Woessmann, The Economics of International Differences in Educational Achievement. In Eric A. Hanushek, Stephen Machin, and Ludger Woessmann, editor: *Handbooks in Economics*, Vol. 3, The Netherlands: North-Holland, 2011, 89-200. Retrieved <https://hanushek.stanford.edu/sites/default/files/publications/Hanushek%2BWoesmann%202011%20HandEconEduc.pdf>
- Gallie, W. B. (1956). Essentially Contested Concepts. *Proceedings of the Aristotelian Society*, 56(1955-1956), 167-198. doi:10.1093/aristotelian/56.1.167
- Guzzini, S. (2000) A Reconstruction of Constructivism in International Relations. *European Journal of International Relations*, 6(2), 147–182. doi: 10.1177/1354066100006002001
- Guzzini, S. (2021). Power in World Politics. *DIIS Working Paper - forthcoming in Oxford Research Encyclopedia of Politics*, 17. doi:10.1093/acrefore/9780190228637.013.118
- Hart, J. (1976). Three Approaches to the Measurement of Power in International Relations. *International Organization*, 30(02), 289-305. doi:10.1017/S0020818300018282
- Ishiyama, J., & Breuning, M. (2012). Educational access and peace duration in post-conflict countries. *International Interactions*, 38(1), 58–78. doi: 10.1080/03050629.2012.640211
- Jamali, H. (2001). *Tārikh va usul-e ravābet-e beynolmelal* [History and principles of international relations]. Qom, Iran: Entesharat-e Zamzam-e Hedāyat.
- Karami, K. (2011). Limitations of soft power in international politics. *Regional Studies: Israel Studies and American Studies*, 13(3), 137-158.
- Karataş, İ.H. (2022). The Transformation of the Nation-States and Education. In: Akgün, B & Alpaydın, Y. (eds) *Education Policies in the 21st Century. Maarif Global Education Series* (pp 3–33). Palgrave Macmillan, Singapore. doi:10.1007/978-981-19-1604-5_1
- Kester, K., Abura, M., Sohn, C. & Rho, E. (2022). Higher education peacebuilding in conflict-affected societies: beyond the good/bad binary. *International Journal of Comparative Education and Development*, 24(3/4), 160-176. doi:10.1108/IJCED-04-2022-0027

- Kucherenko, S. A. (2023). The Concept of Power and Its Transformation in Political Realism. *Politeia*, 2(109), 6-18. doi: 10.30570/2078-5089-2023-109-2-6-18
- Lukes, S. (1996). *Qodrat, negareshi radikal* [Power: a radical view] (E. Afruog, Trans.). Tehran, Iran: Rasā. (Original work published 1974)
- Marx K., & Engels F. (2014). *The Communist Manifesto*. International Publishers Co.
- McClory, J. (2011). *The New Persuaders II. A 2011 Global Ranking of Soft Power*. Institute for Government. Retrieve from https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/The%20New%20PersuadersII_0.pdf
- Mearsheimer, J. (1995). The False Promise of International Institutions. *International Security*, 19(3), 5-49. doi: 10.2307/2539078
- Melissen, J. (2005). The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice. In J. Melissen (edi) *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* (Pp. 3-27). Houndsmills, Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Metro, R. (2020). The third face of education: moving beyond the good/bad binary in conflict and post-conflict societies. *A Journal of Comparative and International Education*, 50(2), 294-296. doi: 10.1080/03057925.2019.1657317
- Monaghan, C. (2015). Changing the Prism. In: Gross, Z. & Davies, L. (eds) *The Contested Role of Education in Conflict and Fragility. The World Council of Comparative Education Societies* (Pp. 83-81). Sense Publishers, Rotterdam. doi:10.1007/978-94-6300-010-9_5
- Mušić, S. (2016). The Role of Education in Preventing Violent Extremism and Radicalism. *First International Conference on Education titled, Changing reality through education "At: Mostar, Bosnia and Herzegovina*. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/324942495_The_Role_of_Education_in_Preventing_Violent_Extremism_and_Radicalism
- Novruzli, M.R., & Parsa, M. (2012). Analytical model of soft power and international politics. *Journal of Soft Power Studies*, 3(9), 99-112. doi: 20.1001.1.23225580.1392.3.9.5.3
- Nye, J. (1990). Soft Power. *Foreign Policy*, 80, 153-171, doi:10.2307/1148580
- Nye, J. (2003). Propaganda Isn't the Way: Soft Power. *The International Tribune*. January 10, 2003.
- Nye, J. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 94-109. doi:10.1177/0002716207311699
- Nye, J. (2010). The Future of Soft Power in US Foreign Policy, I. Parmar & M. Cox (eds.), *Soft Power and US Foreign Policy: Theoretical, Historical, and contemporary perspectives* (Pp. 4-11), London: New York: Routledge.
- Nye, J. (2011). *The future of power*. Public Affairs.

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

- Ostby, G., Urdal, H., & Dupuy K. (2019). Does Education Lead to Pacification? A Systematic Review of Statistical Studies on Education and Political Violence. *Review of Educational Research*, 89(1), 46-92. doi:10.3102/0034654318800236
- Owens, T.L. (2017). Higher education in the sustainable development goals framework. *European Journal of Education*, 52(4), 414-420. doi. 10.1111/ejed.12237
- Pallaver, M., 2011. Power and its Forms: Hard, Soft, Smart. MPhil. *London School of Economics*. Retrieved from: https://etheses.lse.ac.uk/220/1/Pallaver_Power_and_Its_Forms.pdf
- Parsons, T. (1963). On the Concept of Political Power. T. Parsons (ed.), *Sociological Theory and Modern Society* (Pp. 232-262). New York: The Free Press.
- Pherali, T. & Lewis, A. (2017). Higher education partnerships for peace and development. *Education and Conflict Review*, 1, 13-16.
- Pherali, T. (2022). Conflict, education and peace in Nepal: rebuilding education for peace and development. *Journal of Peace Education*, 20(3), 387-388. doi: 10.1080/17400201.2023.2184087
- Pinar B. & Berivan E. (2008). Hard Power, Soft Power: Toward a More Realistic Power. *Insight Turkey*, 10 (2), 5-20.
- Reus-Smit, C. (2005). Constructivism, B. Scott, & L. Andrew (eds), in *Theories of International Relations* (Third Edition, Pp. 188-212). Palgrave Macmillan.
- Rimon, A. (1987). *Marāhel-e asāsi-e andīše dar jāme'ešenāsi* [Les etapes de la pensee sociologique] (B. Parham, Trans.). Tehran, Iran: Sāzmāne-e Entesharat va Amuzeš-e Enqelāb-e Eslāmi. (Original work published 1967)
- Rusbult, C. (2007). Active-Learning Theories. [online], Retrieved from: <http://www.asa3.org/ASA/education/teach/active.htm>
- Russell, B. (1982). *Qodrat* [Power, a new social analysis] (N. Darya Bandari, Trans.). Tehran, Iran: Khārazmi. (Original work published 1938)
- Sadougi, Z. (2021). The role of university in promoting the culture of peace. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 13(3), 71-100. doi: 10.22035/isih.2021.371
- Sahar, A., & Kaunert, C. (2021). Higher education as a catalyst of peacebuilding in violence and conflict-affected contexts: the case of Afghanistan. *Peacebuilding*, 9(1), 57-78. doi: 10.1080/21647259.2020.1731123
- Samuel, T.K. (2022). Education in Preventing and Countering Violent Extremism (P/CVE) Among the Youth. In: A.J. Masys (ed.) *Handbook of Security Science* (Pp. 1039-1062). Springer, Cham. doi: 10.1007/978-3-319-91875-4_82
- Saniejlal, M. (2017). A multidisciplinary approach to diplomacy role in science and technology development policy in Iran: A case study. *Journal of Interdisciplinary in the Humanities*, 9(3), 125-148. doi:10.22631/isih.2017.2592.2992

- Seymour, M. (2020). The Problem with Soft Power. *Foreign Policy Research Institute*. Online. Available at <https://www.fpri.org/article/2020/09/the-problem-with-soft-power/>
- Sheng-Kai, C.C. (2015). Higher education scholarships as a soft power tool: an analysis of its role in the EU and Singapore. *EU Centre in Singapore. Working Paper*, 23, 1-16. <https://aei.pitt.edu/63496/1/WP23-HigherEducation-EUSG.pdf>
- Shields, R. & Edwards, R. (2010). Student Mobility and Emerging Hubs in Global Higher education' in LM Portnoi, VD Rust & SS Bagley (eds), *Higher Education, Policy and the Global Competition Phenomenon* (Pp. 235-248), Palgrave Macmillan, New York.
- Stetar, J., Coppla, C., Guo, L., Nabiyeva, N. & Ismailov, B. (2010). Soft Power Strategies: competition and Cooperation in a Globalized System of Higher Education', in L.M. Portnoi, VD Rust & SS Bagley (eds), *Higher Education, Policy and the Global Competition Phenomenon* (Pp. 191-203). Palgrave Macmillan, New York. doi:10.1057/9780230106130_14
- Trinh, N.T.H. (2023). Higher Education and Its Role for National Development. A Research Agenda with Bibliometric Analysis. *Interchange*, 54, 125–143. doi:10.1007/s10780-023-09493-9
- Valimaa, J. (2008). Cultural Studies in Higher Education Research. In J. Vålmaa & O. Ylijoki (Eds.), *Cultural Perspectives on Higher Education* (Pp. 9-25), Springer. doi:10.1007/978-1-4020-6604-7_2 10.1007/978-1-4020-6604-7_2
- Villanueva, C. (2007). *Representing Cultural Diplomacy: Soft Power, Cosmopolitan Constructivism and Nation Branding in Mexico and Sweden*. Acta Wexionensia.
- Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization* (A. M. Henderson, & T. Parsons, Trans.). Glencoe: The Free Press.
- Yukaruc, U. (2017). A critical approach to soft power. *Bitlis Eren Universitesi (BEU) SBE Derg*, 6(2), 491-502.
- Zhu, T.T., Peng, H.R., & Zhang, Y.J. (2018). The Influence of higher education development on economic growth: evidence from central China. *Higher Education Policy*, 31, 139–157. doi: 10.1057/s41307-017-0047-7

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

Research Paper

A theoretical explanation of “soft power of higher education” in international relations theories; potential and functions

Hasan Jabbarinasir¹

Received: Oct. 2, 2022; Accepted: Jan. 10, 2024

ABSTRACT

With the disintegration of the Soviet Union in the 1990s, the understanding of power also gradually changed. Soft power by modifying the limited focus of realist power analysis i.e. possessing specific tangible resources to maintain and increase national power, introduces persuasive power; the ability to shape the desires of others not by force but through persuasion distinguishes between hard and soft power. In terms of effectiveness, it clearly showed the nature of the behavior and the concreteness of the resources. In Joseph Nye's explanation, soft power is an analytical concept that matches and overlaps with realist, liberal, and constructivist views and theories. Higher education can be regarded as an apparatus of soft power, thereby entailing examination of its relationship with other international theories. The basic question is the position of the soft power of higher education in international theories and how it can be theoretically explained in the theories that have also observed pragmatic behaviors. Here, by explaining higher education as a cultural matter and an apparatus of soft power, we demonstrate its relationship with the theories of realism, liberalism and constructivism. Methodologically, we are conducting an interdisciplinary study, citing library studies and explaining descriptive review. In examining each of these theories, we present narratives, conceptual and theoretical frameworks regarding the role of the soft power of higher education to explain its role in domestic development and national interests in various political, social, cultural, technological and economic fields, maintaining peace and preventing conflict as well as its role in expanding public diplomacy and soft power of higher education.

Keywords: soft power, higher education, Liberalism, Realism, Constructivism, identity, war and peace

---

1. Assistant Professor of International Relations, Department of Cultural Studies, Institute for Cultural Social and Civilization Studies. Tehran, Iran

✉ jabbarinasir@iscs.ac.ir

INTRODUCTION

The cultural and political effects of higher education on domestic and extraterritorial political trends have been discussed for ages. Considering higher education along with other cultural institutions such as museums, national archives and libraries on the one hand and cultural diversity in higher education in terms of disciplines, institutions and national traditions of higher education on the other, makes it a tool of cultural studies. In addition to the need for research on its various cultural, social, political, economic and technological functions at the national level (Valimaa, 2008, 25-9), higher education should be a function of cultural studies, as an interdisciplinary field with political science under the title of soft power. Its ability to be effective in the world politics scene should be investigated in the form of the main theories of international relations. In the view of Joseph Nye (2011), soft power represents the attractiveness of a country's capabilities, values, and culture. Therefore, the development of higher education, as a source of influence and attraction, can provide a strong foundation for the soft power elements of that country. Today, in global political trends, the increasing role of higher education in order to generate soft power has expanded significantly and has become a part of large-scale political projects. It is considered as an ideal to form dynamic societies in various political, social, economic and cultural fields.

Higher education has the potential, ability and fundamental productivity in playing a vital and national role in democratization, and improving political and social development, economic and technological growth, moreover, its structural consequences have a double potential as they create various sources of sustainable domestic power and contribute to the dissemination of attractiveness in the public opinion of other countries and in the trends of global politics. Hence, higher education will influence soft power in two ways: a constructive, fundamental and structural source of power within; a powerful element promoting soft power in the space of foreign policy and public diplomacy at the international level. In the explanation of Joseph Nye (2010), soft power is an analytical concept that can overlap with realist, liberal and constructivist theories of international relations. In a general conclusion, the field of international relations deals with understanding and explaining the relations within and between governments. Each of the theories of international relations provides distinct narratives and conceptual frameworks to explain prominent issues such as causes of war, conditions of peace, and relations between governments, international organizations, institutions, global power relations, global order and global development problems such as poverty, migration, environment, and terrorism in international relations. In addition to acting in the development of all-round relations of national power, higher education can have a prominent, influential and decisive role in international relations in some of the above-mentioned issues, which shows the growing role of the soft power of higher

education in connection with other indicators (Kester, et al., 2022), which is examined in this article.

PURPOSE

Today, unlike increasing higher education with extraterritorial goals for different political units in order to expand soft power, its theoretical literature has not been systematically and coherently examined in interdisciplinary studies, including international relations theories, leading to a dearth of necessary scientific literature. The purpose of this article is to present the conceptual and theoretical issues related to soft power of higher education as a cultural matter and examining it with some components and general foundations in the main theories of international relations, i.e. realism, liberalism and constructivism. Through this review, the theoretical aspect of the role of soft power of higher education can be made to explain the way it plays a role in obtaining national interests in various political, social, cultural, technological and economic fields, maintaining peace, preventing conflicts, expanding public diplomacy and thereby power soft as the main tool to gain strategic political advantage in global political trends.

METHODOLOGY

In international relations, various theories and approaches have been developed to understand what power really means in international affairs, how it is used, what kind of overt or hidden mechanisms it relies on, and what kind of power sources should be considered more important. Generally, realist and neorealist theories conceptualize power as the total amount of material capabilities possessed by a state, where having a greater number of resources contributes to greater security for the state in an anarchic international system. (Kucherenko, 2023) and increases the probability of achieving superior national preferences (Mearsheimer, 1995). Of course, the current realities of international relations show that, merely having hard power capabilities is a necessary condition for achieving effective and satisfactory results at the international level, but it is not sufficient. None of the great powers has been successful in presenting its preferences unilaterally or multilaterally in very basic and vital areas in today's world politics trends such as international terrorism, cyber security, global economy and environmental policy to impose their demands. Therefore, Hart (1976) argues that with the resource control approach, one should not always be sure that actors are able to use the resources that are nominally under their control. Regarding the limitations of hard power, under the theory of realism, Joseph Nye refers to soft power as a complement to hard power, which comes from the attractiveness of a country's culture, political ideals, and foreign policy (Nye, 2003, 17). By providing a concept of understanding the value of power resources in a contextual setting, this approach can provide a more detailed explanation of power, including the soft power of higher education with some components and general foundations in the theories of realism, liberalism and constructivism.

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

The theoretical literature of the soft power of higher education in the main theories of international relations has not been examined systematically and coherently in the form of interdisciplinary studies, and from this perspective, it lacks the necessary scientific literature. In this article, by examining the conceptual and theoretical issues, the power of Higher education software as a cultural matter is studied with some general components and foundations in relation to the theories of realism, liberalism and constructivism of international relations. Ignoring the theoretical details, we cite library studies with a descriptive-analytical approach.

FINDINGS

With the disintegration of the Soviet Union and the beginning of a new order in international relations, the reading and understanding of power also began to change gradually. Therefore, the concept of soft power emerged in an academic and theoretical way to correct the limited focus of power analysis. Coined by Joseph Nye (1990), soft power refers to specific concrete resources to maintain and increase national power with the ability to change the behavior of actors, by introducing the element of persuasion and the power of attraction, which means the ability to shape the desires of others without the use of coercion. Consequently, the concept of power is classified under two headings: "hard power" including military and economic power and "soft power" including the appeal of culture, political ideals and foreign policy, and of course the dynamics of a country's economy (Nye, 2003, 17). In this explanation, soft power is an analytical concept that can overlap with realist, liberal and constructivist theories of international relations (Nye, 2010).

According to the theory of realism, the existence of war and conflict in international relations is a motivation for the development of higher education in order to strengthen security institutions in accordance with modern technologies and in sync with military strategies in order to empower the nation against peripheral and international threats in various fields. Political, social, cultural and territorial integrity is necessary for different political units in the world, both developed and developing (Aghion et al., 2019). Therefore, we can see the broad role of soft power of higher education in the creation and flourishing of the nation-state and the increase of national power through technological, cultural, social and economic development and as a result in the accumulation of power and power relations in the anarchic world being threatened internationally. It also had a role in expansion of the necessary capabilities in the resilience and effectiveness of the political, security and military system in possible military conflicts (Chankseliani, Qoraboyev & Gimranova, 2021). Therefore, countries can use the institution of higher education as a soft power tool in order to diversify and have an influence on the public opinion of other countries for the survival, dominance and emergence of a powerful political unit with the distribution of the sphere of influence at the national and global level. Additionally, the provision of scholarships in the format of higher education along

with the aid and humanitarian activities of countries, together with military and security interests, show that higher education can become an essential part of security studies, which is often in theoretical studies.

Realism is addressed within the framework of liberalism theory; it is possible to emphasize more on the role and influence of international institutions and regimes on higher education activities. In line with this theory, higher education has the ability to have a broad impact on state building and peace building (Alesina, Giuliano & Reich, 2021). Many researchers and international organizations have shown the linear interaction between higher education and international development and peace (Owens, 2017), and therefore, the capacity and role of higher education can be used to prevent conflict, maintain and create peace after a conflict and in line with the reconstruction of the state. In international affairs, its role can also be used to ensure the future of peace against human rights violations based on various sources of discrimination in conflicts. The facilities and potential of institutions related to higher education in the direction of peace building can be used in actions such as accompaniment and counseling; Education; institutional strengthening; conflict resolution; research; social mobilization; the information recordkeeping, analysis or publication and provision of curriculum (Delgado, 2008).

Constructivists tie interests to actors' identities. Therefore, by referring to the theory of constructivism, international actors try to shape the structure of their higher education in accordance with national identity, and interests, so expanding the effects of transnational higher education require using it for national interests (Enders, 2004). From this point of view, the provision of higher education helps conflict-affected states to strengthen their legitimacy and demonstrate common identity and mutual interests with conflict-affected states (Burde, 2006). Higher education can also be a way for transitional governments to demonstrate post-war legitimacy and stability to domestic citizens. In this way, different governments, depending on the capacity and attractiveness of their higher education institutions, create channels for influence and interaction at different levels in the field of international relations. In addition, students are influenced by the culture, ideas and values of the host country and find an identity affinity with them, and this will indicate that they understand the world in a similar way to each other (Monaghan, 2015). Based on the alignment with the constructivist theory, in this case, higher education can provide interaction between the identity of the host country and the identity of the nationals of other countries, and new forms of hybrid identities can evolve. This constructed inter-subjective context allows the soft power of higher education to emerge and manifest more to be understood better by the political and social structure through the aforementioned idea.

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

CONCLUSION

Considering higher education as a function of soft power requires a theoretical examination of its relationship with other main theories of international relations. In this article, by explaining higher education as a cultural matter and a function of soft power, its relationship with the theories of realism, liberalism and constructivism was investigated in an interdisciplinary manner.

In examining each of these theories, narratives, conceptual and theoretical frameworks were presented in the process of world politics regarding the role of the soft power of higher education to explain the way soft power can obtain national interests in various political, social, cultural, technological and economic fields, maintaining peace and preventing conflicts, helping countries affected by conflicts to strengthen internal legitimacy and create mutual identity with the assisting country by expanding public diplomacy and influencing the public opinion of other countries and expanding soft power as the main tool to gain strategic political advantage.

NOVELTY

This article, with the theoretical explanation of the soft power of higher education with emphasis on the main theories of international relations, can be innovative for practical research in line with the soft power of higher education in Iran and in the field of international relations in the future with necessary theoretical preparations.

CONFLICT OF INTEREST

Authors have declared no conflict of interest in the course of research or afterwards.

BIBLIOGRAPHY

- Aamodt, P. & Arnesen, C. A. (1995). The Relationship between Expansion in higher education and the labour market in Norway. *European Journal of Education*, 30(1), 65–76. doi:10.2307/1503568
- Aghion, P., Jaravel, X., Persson, T. & Rouzet, D. (2019). Education and military rivalry. *Journal of the European Economic Association*, 17(2), 376–412.
- Ahmad, K. & Bloom D.E. (2000). Higher Education in Developing Countries Peril and Promise. The Task Force on Higher Education and Society. *The World Bank*, February 2000. Retrieved from <https://documents1.worldbank.org/curated/en/345111467989458740/pdf/multi-page.pdf>
- Alesina, A., Giuliano, P., & Reich, B. (2021). Nation-Building and Education. *The Economic Journal*, 131(638), 2273–2303. doi:10.1093/ej/ueab001
- Antia, B.E., & Dyers, C. (2019). De-alienating the academy: Multilingual teaching as decolonial pedagogy. *Linguistics and Education*, 51, 91-100. doi: 10.1016/J.LINGED.2019.04.007
- Arendt, H. (1970). *On Violence*. Harvest Books. New York: Harcourt, Brace and World.
- Bauer, M., Fetherstonhaugh, D., Haesler, E., Beattie, E., Hill, K.D. & Poulos, C.J. (2018). The impact of nurse and care staff education on the functional ability and quality of life of people living with dementia in aged care: A systematic review. *Nurse Educ Today*, 67:27-45. doi: 10.1016/j.nedt.2018.04.019
- Beleuta, I. (2017). The Role of Higher Education in Peacebuilding – An Interplay of Global Education Norms and Local Contexts (*Master's Thesis*). Department of International Environment and Development Studies, Norway University of Life Sciences.
- Burde, D. (2006). Education in crisis situations: Mapping the field. *Washington, DC: USAID Education in Crisis Situations*.
- Bush, K.D., & Saltarelli, D. (2005). The two faces of education in ethnic conflict. *UNICEF; UNICEF Innocenti Research Centre*. Retrieved from <https://digitallibrary.un.org/record/459409?v=pdf>
- Carr, E.H. (1964). *The Twenty Years Crisis 1919-1939, An Introduction to the Study of International Relations*. New York, Harper & Row.
- Chankseliani, M., Qoraboyev, I. & Gimranova, D. (2021) Higher education contributing to local, national, and global development: new empirical and conceptual insights. *Higher Education*, 81(1), 109-127. doi:10.1007/s10734-020-00565-8
- Cheng Y.C., Cheung, A.C.K. & Wing N.G.S. (2016). *Internationalization of Higher Education the Case of Hong Kong*. Springer Singapore. doi:10.1007/978-981-287-667-6
- Dahl, R. (1957). The concept of power. *Behavioral Science*, 2(3), 201–215. doi:10.1002/bs.3830020303

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

- Delgado, M. (2008). The role of universities in peacebuilding processes in contexts of armed conflict: The experience of the Universidad de Bogotá Jorge Tadeo Lozano in Colombia. *Global University Network for Innovation (GUNI)*.
- Deodato, E., & Borkowska, I. (2015). Universities as actors and instruments in diplomacy – The academic soft power potential. *Valdai Papers*, No. 8. retrieved from http://vid-1.rian.ru/ig/valdai/Paper08_eng.pdf
- Drezner, D. (2021). Power and International Relations: a temporal view. *European Journal of International Relations*, 27(1), 29-52. doi:10.1177/1354066120969800
- Enders, J. (2004). Higher Education, Internationalization, And the Nation-State: Recent Developments and Challenges to Governance Theory. *Higher Education*, 47 (3), 361-382. doi: 10.1023/B:HIGH.0000016461.98676.30
- Eric, A. Hanushek and Ludger Woessmann, The Economics of International Differences in Educational Achievement. In Eric A. Hanushek, Stephen Machin, and Ludger Woessmann, editor: *Handbooks in Economics*, Vol. 3, The Netherlands: North-Holland, 2011, 89-200. Retrieved <https://hanushek.stanford.edu/sites/default/files/publications/Hanushek%2BWoessmann%202011%20HandEconEduc.pdf>
- Gallie, W. B. (1956). Essentially Contested Concepts. *Proceedings of the Aristotelian Society*, 56(1955-1956), 167-198. doi:10.1093/aristotelian/56.1.167
- Guzzini, S. (2000) A Reconstruction of Constructivism in International Relations. *European Journal of International Relations*, 6(2), 147–182. doi: 10.1177/1354066100006002001
- Guzzini, S. (2021). Power in World Politics. *DIIS Working Paper - forthcoming in Oxford Research Encyclopedia of Politics*, 17. doi:10.1093/acrefore/9780190228637.013.118
- Hart, J. (1976). Three Approaches to the Measurement of Power in International Relations. *International Organization*, 30(02), 289-305. doi:10.1017/S0020818300018282
- Ishiyama, J., & Breuning, M. (2012). Educational access and peace duration in post-conflict countries. *International Interactions*, 38(1), 58–78. doi: 10.1080/03050629.2012.640211
- Jamali, H. (2001). *Tārikh va usul-e ravābet-e beynolmelal* [History and principles of international relations]. Qom, Iran: Entesharat-e Zamzam-e Hedāyat.
- Karami, K. (2011). Limitations of soft power in international politics. *Regional Studies: Israel Studies and American Studies*, 13(3), 137-158.
- Karataş, İ.H. (2022). The Transformation of the Nation-States and Education. In: Akgün, B & Alpaydın, Y. (eds) *Education Policies in the 21st Century. Maarif Global Education Series* (pp 3–33). Palgrave Macmillan, Singapore. doi:10.1007/978-981-19-1604-5_1
- Kester, K., Abura, M., Sohn, C. & Rho, E. (2022). Higher education peacebuilding in conflict-affected societies: beyond the good/bad binary. *International Journal of Comparative Education and Development*, 24(3/4), 160-176. doi:10.1108/IJCED-04-2022-0027

- Kucherenko, S. A. (2023). The Concept of Power and Its Transformation in Political Realism. *Politeia*, 2(109), 6-18. doi: 10.30570/2078-5089-2023-109-2-6-18
- Lukes, S. (1996). *Qodrat, negareshi radikal* [Power: a radical view] (E. Afruog, Trans.). Tehran, Iran: Rasā. (Original work published 1974)
- Marx K., & Engels F. (2014). *The Communist Manifesto*. International Publishers Co.
- McClory, J. (2011). *The New Persuaders II. A 2011 Global Ranking of Soft Power*. Institute for Government. Retrieve from https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/The%20New%20PersuadersII_0.pdf
- Mearsheimer, J. (1995). The False Promise of International Institutions. *International Security*, 19(3), 5-49. doi: 10.2307/2539078
- Melissen, J. (2005). The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice. In J. Melissen (edi) *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* (Pp. 3-27). Houndsmills, Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Metro, R. (2020). The third face of education: moving beyond the good/bad binary in conflict and post-conflict societies. *A Journal of Comparative and International Education*, 50(2), 294-296. doi: 10.1080/03057925.2019.1657317
- Monaghan, C. (2015). Changing the Prism. In: Gross, Z. & Davies, L. (eds) *The Contested Role of Education in Conflict and Fragility. The World Council of Comparative Education Societies* (Pp. 83-81). Sense Publishers, Rotterdam. doi:10.1007/978-94-6300-010-9_5
- Mušić, S. (2016). The Role of Education in Preventing Violent Extremism and Radicalism. *First International Conference on Education titled, Changing reality through education "At: Mostar, Bosnia and Herzegovina*. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/324942495_The_Role_of_Education_in_Preventing_Violent_Extremism_and_Radicalism
- Novruzli, M.R., & Parsa, M. (2012). Analytical model of soft power and international politics. *Journal of Soft Power Studies*, 3(9), 99-112. doi: 20.1001.1.23225580.1392.3.9.5.3
- Nye, J. (1990). Soft Power. *Foreign Policy*, 80, 153-171, doi:10.2307/1148580
- Nye, J. (2003). Propaganda Isn't the Way: Soft Power. *The International Tribune*. January 10, 2003.
- Nye, J. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 94-109. doi:10.1177/0002716207311699
- Nye, J. (2010). The Future of Soft Power in US Foreign Policy, I. Parmar & M. Cox (eds.), *Soft Power and US Foreign Policy: Theoretical, Historical, and contemporary perspectives* (Pp. 4-11), London: New York: Routledge.
- Nye, J. (2011). *The future of power*. Public Affairs.

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

- Ostby, G., Urdal, H., & Dupuy K. (2019). Does Education Lead to Pacification? A Systematic Review of Statistical Studies on Education and Political Violence. *Review of Educational Research*, 89(1), 46-92. doi:10.3102/0034654318800236
- Owens, T.L. (2017). Higher education in the sustainable development goals framework. *European Journal of Education*, 52(4), 414-420. doi. 10.1111/ejed.12237
- Pallaver, M., 2011. Power and its Forms: Hard, Soft, Smart. MPhil. *London School of Economics*. Retrieved from: https://etheses.lse.ac.uk/220/1/Pallaver_Power_and_Its_Forms.pdf
- Parsons, T. (1963). On the Concept of Political Power. T. Parsons (ed.), *Sociological Theory and Modern Society* (Pp. 232-262). New York: The Free Press.
- Pherali, T. & Lewis, A. (2017). Higher education partnerships for peace and development. *Education and Conflict Review*, 1, 13-16.
- Pherali, T. (2022). Conflict, education and peace in Nepal: rebuilding education for peace and development. *Journal of Peace Education*, 20(3), 387-388. doi: 10.1080/17400201.2023.2184087
- Pinar B. & Berivan E. (2008). Hard Power, Soft Power: Toward a More Realistic Power. *Insight Turkey*, 10 (2), 5-20.
- Reus-Smit, C. (2005). Constructivism, B. Scott, & L. Andrew (eds), in *Theories of International Relations* (Third Edition, Pp. 188-212). Palgrave Macmillan.
- Rimon, A. (1987). *Marāhel-e asāsi-e andīše dar jāme'ešenāsi* [Les etapes de la pensee sociologique] (B. Parham, Trans.). Tehran, Iran: Sāzmāne-e Entesharat va Amuzeš-e Enqelāb-e Eslāmi. (Original work published 1967)
- Rusbult, C. (2007). Active-Learning Theories. [online], Retrieved from: <http://www.asa3.org/ASA/education/teach/active.htm>
- Russell, B. (1982). *Qodrat* [Power, a new social analysis] (N. Darya Bandari, Trans.). Tehran, Iran: Khārazmi. (Original work published 1938)
- Sadougi, Z. (2021). The role of university in promoting the culture of peace. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 13(3), 71-100. doi: 10.22035/isih.2021.371
- Sahar, A., & Kaunert, C. (2021). Higher education as a catalyst of peacebuilding in violence and conflict-affected contexts: the case of Afghanistan. *Peacebuilding*, 9(1), 57-78. doi: 10.1080/21647259.2020.1731123
- Samuel, T.K. (2022). Education in Preventing and Countering Violent Extremism (P/CVE) Among the Youth. In: A.J. Masys (ed.) *Handbook of Security Science* (Pp. 1039-1062). Springer, Cham. doi: 10.1007/978-3-319-91875-4_82
- Saniejlal, M. (2017). A multidisciplinary approach to diplomacy role in science and technology development policy in Iran: A case study. *Journal of Interdisciplinary in the Humanities*, 9(3), 125-148. doi:10.22631/isih.2017.2592.2992

- Seymour, M. (2020). The Problem with Soft Power. *Foreign Policy Research Institute*. Online. Available at <https://www.fpri.org/article/2020/09/the-problem-with-soft-power/>
- Sheng-Kai, C.C. (2015). Higher education scholarships as a soft power tool: an analysis of its role in the EU and Singapore. *EU Centre in Singapore. Working Paper*, 23, 1-16. <https://aei.pitt.edu/63496/1/WP23-HigherEducation-EUSG.pdf>
- Shields, R. & Edwards, R. (2010). Student Mobility and Emerging Hubs in Global Higher education' in LM Portnoi, VD Rust & SS Bagley (eds), *Higher Education, Policy and the Global Competition Phenomenon* (Pp. 235-248), Palgrave Macmillan, New York.
- Stetar, J., Coppla, C., Guo, L., Nabiyeva, N. & Ismailov, B. (2010). Soft Power Strategies: competition and Cooperation in a Globalized System of Higher Education', in L.M. Portnoi, VD Rust & SS Bagley (eds), *Higher Education, Policy and the Global Competition Phenomenon* (Pp. 191-203). Palgrave Macmillan, New York. doi:10.1057/9780230106130_14
- Trinh, N.T.H. (2023). Higher Education and Its Role for National Development. A Research Agenda with Bibliometric Analysis. *Interchange*, 54, 125–143. doi:10.1007/s10780-023-09493-9
- Valimaa, J. (2008). Cultural Studies in Higher Education Research. In J. Vålmaa & O. Ylijoki (Eds.), *Cultural Perspectives on Higher Education* (Pp. 9-25), Springer. doi:10.1007/978-1-4020-6604-7_2 10.1007/978-1-4020-6604-7_2
- Villanueva, C. (2007). *Representing Cultural Diplomacy: Soft Power, Cosmopolitan Constructivism and Nation Branding in Mexico and Sweden*. Acta Wexionensia.
- Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization* (A. M. Henderson, & T. Parsons, Trans.). Glencoe: The Free Press.
- Yukaruc, U. (2017). A critical approach to soft power. *Bitlis Eren Universitesi (BEU) SBE Derg*, 6(2), 491-502.
- Zhu, T.T., Peng, H.R., & Zhang, Y.J. (2018). The Influence of higher education development on economic growth: evidence from central China. *Higher Education Policy*, 31, 139–157. doi: 10.1057/s41307-017-0047-7

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

مقاله پژوهشی

تبیینی نظری از «قدرت نرم آموزش عالی» در نظریه‌های روابط بین‌الملل؛ پتانسیل‌ها و کارکردها

حسن جباری نصیر^۱

دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۱۰؛ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۲۰

چکیده

با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در دهه ۱۹۹۰، فهم از قدرت نیز به تدریج تغییر کرد. قدرت نرم با تعدیل تمرکز محدود تحلیل قدرت واقع‌گرایانه یعنی در اختیار داشتن منابع ملموس خاص برای حفظ و افزایش قدرت ملی با توانایی تغییر رفتار کنشگران، با وارد کردن عنصر متقاعدکنندگی و قدرت جذب یعنی توانایی شکل دادن به خواسته‌های دیگران بدون کاربرد عنصر زور و اجبار، توسط جوزف نای مطرح شد و از نظر اثربخشی، ماهیت رفتار و مشخص بودن منابع را به وضوح نشان داد. در توضیح نای، قدرت نرم با اینکه در قالب و ترمیم نظریه رئالیستی به‌عنوان یک مفهوم تحلیلی طرح‌بندی شده، اما با دیدگاه و نظریه‌های لیبرالیستی و سازه‌نگاری توانایی انطباق و همپوشانی دارد. تلقی آموزش عالی به‌عنوان تابعی از قدرت نرم مستلزم بررسی نظری رابطه آن با سایر نظریه‌های روابط بین‌الملل است. سؤال اساسی این است که جایگاه قدرت نرم آموزش عالی در نظریه‌های اصلی روابط بین‌الملل چیست و چگونه می‌توان آن را در قالب نظریه‌های ناظر به رفتارهای عملگراییانه تبیین کرد. در این مقاله، با تبیین آموزش عالی به‌عنوان یک امر فرهنگی و تابعی از قدرت نرم، نسبت آن با نظریه‌های رئالیسم، لیبرالیسم و سازه‌نگاری، به‌صورت میان‌رشته‌ای، با استناد به مطالعات کتابخانه‌ای با رویکردی توصیفی-تحلیلی بررسی می‌شود. در بررسی هر یک از این نظریه‌ها، روایت‌ها، چارچوب‌های مفهومی و نظری در رابطه با نقش قدرت نرم آموزش عالی ارائه می‌شود تا پتانسیل و کارکرد آن در دستیابی به موضوعاتی همچون توسعه همه‌جانبه ملی، در زمینه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، فناوری و اقتصادی، حفظ صلح و پیشگیری از درگیری‌های احتمالی تبیین شود. این مقاله با ارائه مبانی نظری و ظرفیت فکری لازم می‌تواند مقدمات ارائه رویکردهای عملی در موضوع مورد پژوهش را در پژوهش‌های آتی فراهم آورد.

کلیدواژه‌ها: قدرت نرم، آموزش عالی، لیبرالیسم، واقع‌گرایی، سازه‌نگاری، هویت، جنگ و صلح

۱. مقدمه و بیان مسئله

نقش آموزش عالی و تأثیرات فرهنگی و سیاسی آن به‌عنوان یکی از شاخصه‌های امروزی مطالعات فرهنگی بر روندهای سیاست داخلی و فراسرزمینی از زمان‌های بسیار دور مورد بحث بوده است. آموزش عالی به‌عنوان یک ابزار نهادی در قالب مؤسسات آموزشی، پژوهشی و دانشگاهی تابعی از مطالعات فرهنگی قرار دارد. اساسی‌ترین برداشت در اینجا، درک و تلقی آموزش عالی و دانشگاه‌ها به‌عنوان نهاد اصیل فرهنگی همراه با سایر نهادهای فرهنگی مانند موزه‌ها، آرشیوهای ملی و کتابخانه‌ها از یک سو و تنوع فرهنگی در آموزش عالی از نظر رشته‌ها، مؤسسات و سنت‌های ملی آموزش عالی از سوی دیگر مرتبط می‌شود. از این نظرگاه، یکی از رایج‌ترین درک از آموزش عالی به‌عنوان تابعی از فرهنگ، انتقال سنت‌ها و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی به نسل‌های جدید ارتباط داشته، بنابراین، از نهاد آموزش عالی به‌عنوان حامل سنت‌های فکری و معرفتی، دانشگاهی و ملی یاد می‌شود. علاوه بر لزوم تحقیق و پژوهش در خصوص کارکردهای فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی در سطح ملی آن در ساحت‌های گوناگون یک جامعه (والیما، ۲۰۰۸، ۹-۲۵)، می‌توان از آموزش عالی به‌عنوان تابعی از مطالعات فرهنگی، به‌صورت میان‌رشته‌ای با علوم سیاسی با عنوان «قدرت نرم»^۲ از توانایی تأثیرگذاری آن در صحنه سیاست جهانی در قالب «نظریه‌های اصلی روابط بین‌الملل» مورد بررسی قرار داد.

در دیدگاه جوزف نای^۳ (۲۰۱۱) قدرت نرم مجسم‌کننده جذابیت قابلیت‌ها، ارزش‌ها و فرهنگ یک کشور است. بنابراین، توسعه فرهنگی، آموزشی، فناورانه، سیاسی و اقتصادی یک کشور به‌عنوان منبع تأثیر و جذب، پایه و اساسی قوی برای عناصر قدرت نرم آن کشور فراهم می‌کند. امروزه در روندهای سیاست جهانی، افزایش نقش آموزش عالی به‌منظور تولید قدرت نرم گسترش چشم‌گیری داشته و به بخشی از پروژه‌های سیاسی در مقیاس بزرگ تبدیل شده و یا به‌عنوان یک آرمان برای تشکیل جوامع پویا در عرصه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی محسوب می‌شود. آموزش عالی پتانسیل، توانایی و

1. Valimaa
2. Soft power
3. Joseph Nye

مولد بنیادین در ایفای نقش حیاتی و ملی را در دموکراسی سازی، توسعه سیاسی و اجتماعی، رشد اقتصادی و فناوری را دارا بوده و از پیامدهای ساختاری آن پتانسیل مضاعف برای ایجاد منابع مختلف قدرت پایدار^۱ در داخل و عنصری متنفذ برای اشاعه و تقویت جذابیت عناصر گوناگون کشور متبوع در افکار عمومی سایر کشورها و در روندهای سیاست جهانی تلقی می‌شود.

همراه شدن آموزش عالی با سرعت فزاینده جهانی شدن^۲، مستلزم شکل‌دهی سطح بالاتری از آموزش عالی دارای اعتبار و تأثیرگذار، منابع گسترده، فراگیری زبان خارجی و مهارت‌های حرفه‌ای متأثر از آن بوده و در این صورت آموزش عالی می‌تواند بیش از گذشته تابعی از منابع قدرت نرم دولت‌ها قرار گیرد. به‌علاوه، با روند بحث‌برانگیز کالایی شدن آموزش، آموزش عالی به‌عنوان منبع درآمد حاصل از هزینه‌های دانشجویان ورودی از کشورهای دیگر می‌تواند بیش از گذشته به اقتصاد کشورهای پذیرنده یاری رساند. آموزش عالی نه تنها به‌عنوان صادرات کالای آموزشی ملی، بلکه به‌عنوان صادرات فرهنگ ملی به خارج از کشور از طریق دیپلماسی عمومی^۳ و فرهنگی و جنبه‌های برندسازی^۴ ملت‌ها در حوزه‌های مختلف زندگی اجتماعی می‌تواند در نظر گرفته شود. این نوع سیاست‌گذاری و جهت‌گیری‌های فرهنگی دارای ارزش فراوانی بوده و پتانسیل تأثیر مستقیم بر ایجاد قدرت نرم کشورها را دارد. از این رو، آموزش عالی از دو طریق بر قدرت نرم تأثیرگذار خواهد بود: (۱) منبعی سازنده، بنیادین و ساختاری قدرت در داخل؛ (۲) عنصری پرتوان و ترویج‌دهنده قدرت نرم در فضای سیاست خارجی و دیپلماسی عمومی در سطح بین‌الملل.

امروزه با وجود گسترش استفاده از آموزش عالی با اهداف فراسرزمینی برای واحدهای مختلف سیاسی در راستای گسترش قدرت نرم، ادبیات نظری آن در مطالعات میان‌رشته‌ای از جمله در نظریه‌های روابط بین‌الملل به‌طور سامان‌مند و منسجم مورد بررسی قرار نگرفته و از این چشم‌انداز فاقد ادبیات علمی لازم می‌باشد. در این مقاله پس از بررسی مباحث

1. Lasting power
2. Globalization
3. Public Diplomacy
4. Branding

مفهومی و نظری، قدرت نرم آموزش عالی به‌عنوان امری فرهنگی با برخی مؤلفه‌ها و بنیادهای کلی در نظریه‌های رئالیسم^۱، لیبرالیسم^۲ و سازه‌انگاری^۳ روابط بین‌الملل بدون ورود به جزئیات درون نظری آنها، با استناد به مطالعات کتابخانه‌ای با رویکرد توصیفی - تحلیلی مورد بررسی و مذاقه قرار خواهد گرفت.

در بررسی هر کدام از این نظریه‌ها، روایت و چارچوب‌های مفهومی و نظری در خصوص نقش قدرت نرم آموزش عالی برای تبیین چگونگی و نقش آن در کسب منافع ملی^۴ در حوزه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، تکنولوژیکی، اقتصادی، حفظ صلح و جلوگیری از درگیری‌ها، گسترش دیپلماسی عمومی و بسط قدرت نرم به‌عنوان ابزار اصلی برای کسب مزیت سیاسی استراتژیک در روندهای سیاست جهانی ارائه خواهد شد، که می‌تواند دارای اهمیت فراوان نظری و چشم‌اندازی پیش‌ران برای پژوهش‌های عملی در راستای قدرت نرم آموزش عالی در ایران و در عرصه روابط بین‌الملل در آینده باشد.

۲. مفهوم قدرت در مطالعات سیاسی

مفهوم قدرت^۵ در مطالعات سیاسی و روابط بین‌الملل از مرکزیت غیرقابل‌انکاری برخوردار است. در متون کلاسیک همچون تاریخ جنگ پلوپونز توسعه‌یافته، آرتیه شستره کوتیلیا و ویشنوگوتتا تا مقدمه ابن‌خلدون، همگی بر محوریت قدرت تمرکز دارند. بنابراین، از گذشته‌های دور تا به امروز، قدرت از مباحث اصلی و تعیین‌کننده در مجموعه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل و یکی از پرمنافشه‌ترین مفاهیم بوده است (درزرنر^۶، ۲۰۲۱)؛ چرا که به‌رغم استفاده گسترده، توافق اندکی بر سر تعریف اساسی از آن و معانی رقیب وجود دارد که آن را به موضوعی بحث‌برانگیز تبدیل نموده و مباحث قابل‌توجهی پیرامون آن از جمله کنشگری، ماهیت، منابع و مؤلفه‌ها، چگونگی اعمال قدرت و مشروعیت آن و غیره

1. Realism
2. liberalism
3. Constructivism
4. National Interest
5. Power
6. Drezner

مطرح شده است (گالی^۱، ۱۹۵۶). در تمام این موارد دو واقعیت مفروض انگاشته شده و آن اینکه، قدرت مفهوم تعیین‌کننده‌ای داشته ولیکن هیچ اتفاق نظری در معنای مفهومی آن وجود ندارد.

پدیدار سازی آثار مطلوب و یا نامطلوب کنش^۲ (راسل^۳، ۱۳۶۱، ۵۵)، چیرگی و استیلای انسان بر انسان (آرون^۴، ۱۳۶۶، ۵۹۸)، واری و کنترل رفتار دیگران (دال^۵، ۱۹۵۷)، تحمیل اراده با وجود مقاومت در برابر آن (وبر^۶، ۱۹۴۷)، کاربست چیرگی سازمان‌یافته یک طبقه برای مغلوب طبقه دیگر (مارکس و انگلس^۷، ۲۰۱۴، ۴۸) اقتدار و پرتوانی فرد یا گروه در کسب تسلیم و اطاعت دیگران (آرنت^۸، ۱۹۷۰)، اجرای تعهدات الزام‌آور توسط واحدها در یک سیستم سازمان جمعی با اجماع بین صاحبان قدرت (پارسونز^۹، ۱۹۶۳) از جمله معادل‌های مفهومی از قدرت ارائه شده است. تبیین‌های متعدد می‌تواند ناشی از نقش خاص قدرت در گفتمان‌های متعدد باشد که بسیاری از پدیده‌های مختلف در حوزه‌های گوناگون اجتماعی و سیاسی در آن به هم پیوستگی پیدا می‌کنند. در نهایت باید، گفت، قدرت بیانگر رابطه طرفینی بین انسان و یا گفتمان‌هاست که یک طرف تأثیرگذار و طرف دیگر تأثیرپذیر است (جمالی، ۱۳۸۰، ۲۵۳).

هدف در این مطالعه، کاهش تحلیل قدرت به یک هسته تعریفی واحد جامع و یا مانع نیست که مورد اجماع و قابل پذیرش عمومی و یا دارای ساختار منطقی باشد. بلکه کاوش در انواع کاربردها و چگونگی ارتباط آنها در سامان سیاسی با یکدیگر است. قدرت اقتصادی^۱، قدرت نظامی^{۱۱}، قدرت شبکه^۱، قدرت اجتماعی^۲، قدرت ایده‌پردازی^۳،

1. Gallie
2. Action
3. Russell
4. Aron
5. Dahl
6. Weber
7. Marx & Engels
8. Arendt
9. Parsons
10. Economic power
11. Military power

قدرت گفتمانی^۴، قدرت تولیدی^۵، قدرت سیاسی^۶، قدرت ملی^۷، قدرت نرم و قدرت هوشمند^۸ از جمله اصطلاحات و ترکیبات متداول مفهوم قدرت است (عیوضی، ۱۳۹۲). تمام صفت‌های ذکر شده که در ادبیات روابط بین‌الملل، متأخر از واژه قدرت قرار می‌گیرند، از میزان سردرگمی مفهومی آن سخن می‌گویند. این مشکل با شکاف عظیم بین بحث‌های نظری درباره قدرت و تلاش‌ها برای عملیاتی کردن این مفهوم تشدید نیز شده است. بدیهی است در دنیایی که این اصطلاح فاقد اجماع است، اختلافات نظری در خصوص درک از پدیده قدرت می‌تواند به مناقشات در دنیای واقعی در عرصه روابط بین‌الملل و روندهای سیاست جهانی انتقال یابد.

در دهه‌های پایانی قرن بیستم در راستای چرایی و چگونگی فهم قدرت کوشش فراوانی توسط کنشگران نظری صورت گرفت. با گسترش موضوعات مرتبط با سیاست بین‌الملل طیف وسیعی از روابط پولی، زیست‌محیطی، حقوق بشر، فضای مجازی و غیره گسترش یافت که موجب پدیدار شدن حکمرانی متنوع^۹ در حوزه‌های سیاسی بین‌المللی، به معنای قدرت بین‌المللی مضاعف^{۱۰} شد، زیرا بازیگران آگاهانه به رویدادهایی سوق پیدا کرده و یا تحت تأثیر آنها قرار گرفتند، که در گذشته بخشی از برنامه‌های کاری آنها نبوده و یا بسیار کم‌رنگ بود. از سوی دیگر، بسیاری از بازیگران روابط بین‌الملل مدت‌هاست ترس از آن دارند که هرچه قدرت بیشتر انتزاعی^{۱۱}، ناملموس^{۱۲} و دیرفهم^{۱۳} شود، در نتیجه به فریز شدن و یا عدم فهم از آن منجر شود. بنابراین، مفهوم‌سازی قدرت در حوزه‌هایی همچون آموزش

1. Network power
2. Social power
3. Power of Ideation
4. Discourse power
5. Production power
6. Political power
7. National power
8. Intelligent power
9. Diverse governance
10. Double international power
11. Abstract
12. Intangible
13. Slow to understand

عالی تنها در خصوص همان حوزه اختصاصی بایستی به محوریت تبدیل شده و در همان کانتکست مورد ارزیابی قرار گیرد و جهت اجتناب از هرگونه مغالطه و یا مناقشه مفهومی، محل نزاع بایستی بیشتر بررسی شود (گوزینی^۱، ۲۰۲۱).

در حوزه روابط بین‌الملل، نظریه‌ها و رویکردهای مختلفی برای درک اینکه قدرت در امور بین‌الملل واقعاً به چه معناست، چگونه استفاده می‌شود، به چه نوع مکانیسم‌های آشکار یا پنهانی متکی است و چه نوع منابع قدرتی بایستی مهم‌تر در نظر گرفته شود، گسترش پیدا کرده است. به‌طور رایج و متداول، نظریه‌های رئالیستی و نئورئالیستی، قدرت را به‌عنوان مقدار کلی توانایی‌هایی مادی که یک دولت در اختیار دارد، مفهوم‌سازی می‌کنند، که در اختیار داشتن تعداد بیشتری از منابع به امنیت بیشتر برای دولت در یک سیستم بین‌المللی آنارشیک^۲ کمک کرده (کوچرنکو^۳، ۲۰۲۳) و احتمال دستیابی به ترجیحات ملی برتر را افزایش می‌دهد (مرشایمر^۴، ۱۹۹۵). البته واقعیت‌های کنونی روابط بین‌الملل نشانگر آن است، صرف داشتن قابلیت‌های قدرت سخت^۵ برای رسیدن به نتایج مؤثر و رضایت‌بخش در سطح بین‌المللی شرط لازم است، اما کافی نیست. هیچ‌یک از قدرت‌های بزرگ برای ارائه ترجیحات خود به صورت یک و یا چندجانبه در حوزه‌های بسیار اساسی و حیاتی در روندهای سیاست جهانی امروزی همچون تروریسم بین‌الملل^۶، امنیت سایبری^۷، اقتصاد جهانی و سیاست زیست‌محیطی برای تحمیل خواسته‌های خود موفق عمل نکرده‌اند. حتی ایالات متحده آمریکا به‌عنوان قدرت بلامنازع در داشتن توانمندی‌های برتر تسلیحاتی نیز در خصوص استفاده از قدرت قهریه در برابر برخی کشورها همچون کره شمالی از اجرای توانمندی لازم بی‌بهره و یا کم‌بهره بوده و فدراسیون روسیه نیز در مناقشات و منازعات سیاسی و نظامی خود با اکرین و نیز مناقشات بین چین

1. Guzzini
2. Anarchic international system
3. Kucherenko
4. Mearsheimer
5. Hard power
6. International terrorism
7. Cybersecurity

و تایوان همین محدودیت به‌وضوح نمایان شده است. لذا هارت^۱ (۱۹۷۶) استدلال می‌کند که با رویکرد کنترل بر منابع، همیشه نباید اطمینان داشت که بازیگران قادر به استفاده از منابعی باشند که اسماً تحت کنترل آنها هستند.

با توجه به محدودیت‌های قدرت سخت، جوزف نای در ذیل نظریه رئالیسم از قدرت نرم به‌عنوان تکمیل‌کننده قدرت سخت یاد می‌کند که از جذابیت فرهنگ^۲، آرمان‌های سیاسی^۳ و سیاست خارجی^۴ یک کشور ناشی می‌شود (نای، ۲۰۰۳، ۱۷). این رویکرد با ارائه مفهومی از درک ارزش منابع قدرت در یک محیط زمینه‌ای، می‌تواند توضیح مفصل‌تری از قدرت از جمله قدرت نرم آموزش عالی در مبحث مورد مطالعه در این مقاله ارائه کند، که در مبحث پیش رو بررسی می‌شود.

۳. قدرت نرم آموزش عالی

با فروپاشی شوروی و شروع نظم جدید در روابط بین‌الملل، خوانش و فهم از قدرت نیز به صورت تدریجی شروع به تغییر کرد. هم‌زمان با این سپهر جدید، مفهوم قدرت نرم در یک زمینه تاریخی، جغرافیایی و سیاسی خاص پدیدار شد، که جوزف نای در جملات ابتدایی خود در مقاله فارین پالیسی به آن اشاره کرده که جنگ سرد^۵ به پایان رسیده و آمریکایی‌ها باید تلاش کنند جایگاه خود را در نظم نوین جهانی^۶ بدون تهدید شوروی مشخص کنند. بنابراین، مفهوم قدرت نرم به صورت آکادمیک و نظری به‌عنوان اصلاح‌کننده نظریه رئالیسم برای اصلاح تمرکز محدود تحلیل قدرت، یعنی داشتن منابع ملموس خاص برای حفظ و افزایش قدرت ملی با توانایی تغییر رفتار کنشگران، با وارد کردن عنصر متقاعدکنندگی و قدرت جذب یعنی توانایی شکل دادن به خواسته‌های دیگران بدون کاربرد عنصر زور و اجبار، مطرح شد. در این تبیین نظری، قدرت سخت و نرم به هم مرتبط بوده و در هر دو

1. Hart
2. Attraction of culture
3. Political ideals
4. Foreign policy
5. Cold War
6. New world order

جنبه توانایی یک سیستم سیاسی برای دستیابی به هدف/اهداف، از طریق تأثیرگذاری بر رفتار دیگران ترسیم می‌شود که تمایز بین آنها در درجه، ماهیت رفتار و هم در ملموس بودن منابع است (نای، ۱۹۹۰). بنابراین، مفهوم قدرت تحت دو عنوان «قدرت سخت» شامل قدرت نظامی و اقتصادی و «قدرت نرم» شامل جذابیت فرهنگ، آرمان‌های سیاسی و سیاست‌ خارجی و البته از پویایی اقتصاد یک کشور دسته‌بندی می‌شود (نای، ۲۰۰۳، ۱۷). در رویکرد نای، اگر بتوانید با ارزش‌های مشترک طرفین خود را متقاعد کنید و اگر به‌عنوان یک شریک معتبر و قابل اعتماد دیده شوید، رسیدن به اهداف خود بدون نیاز به تهدید یا انگیزه‌های دیگر هموارتر می‌شود. نای بعداً تعریف خود از قدرت نرم را مجدداً بازخوانی و تعمیم داد و از آن به‌عنوان توانایی تأثیرگذاری بر دیگران از طریق ابزارهای مشارکتی در قالب‌بندی دستور کار، متقاعد کردن^۱ و برانگیختن جذابیت مثبت به‌منظور دستیابی به نتایج مطلوب یاد نمود (نای، ۲۰۱۱). از این رو، ملیسن^۲ (۲۰۰۵، ۴-۵)، کارشناس روابط بین‌الملل، قدرت نرم را نوع پست‌مدرن قدرت بر عقیده نامیده است. به‌طور اساسی، او تأکید می‌کند که ابزارهای قدرت نرم مانند علم و آموزش عالی قطعاً می‌تواند اهداف و منافع ناظر به قدرت سخت را داشته باشد. بنابراین، به‌صورت روزافزون کشورهای مایل به استفاده از ابزارهای نرم همچون آموزش عالی هستند.

با توضیح فوق و در جمع‌بندی رویکرد نای (۲۰۰۸، ۹۶) بایستی قدرت نرم یک کشور را اساساً بر سه منبع استوار دانست:

۱) فرهنگ. در صورتیکه که برای افراد ساکن در کشورهای خارج سرزمینی جذاب بوده باشد، می‌تواند منبعی غنی برای قدرت نرم در کنار سایر اجزای قدرت سخت بوده باشد. فرهنگ می‌تواند شامل فرهنگ عالی و فرهنگ عمومی باشد. فرهنگ برتر در حوزه‌هایی همانند آموزش عالی، علم و فناوری، ادبیات، هنر بر نخبگان تأثیر می‌گذارد. فرهنگ عمومی در قالب عناصر سرگرمی جمعی مانند تلویزیون، سینما، موسیقی و ورزش می‌تواند برای بخش گسترده‌ای از مردم در جوامع دیگر جذاب باشد.

1. Convince
2. Melissen

۲) ارزش‌های سیاسی. اگر ارزش‌هایی مانند دموکراسی، برابری، شفافیت و عدالت در داخل کشور درونی شود، توانایی تأثیرگذاری مضاعف و مثبتی را در جهان خارج پیدا می‌کند. ۳) سیاست خارجی. زمانیکه در میان سایر اتباع کشورها، مشروع و دارای اقتدار اخلاقی تلقی شده و به‌دور از ریاکاری و یا محدود به منافع ملی صرف بوده باشد، توانایی ایجاد قدرت نرم را دارا می‌باشد (پالاور^۱، ۲۰۱۱).

جوزف نای (۲۰۱۳، ۱۷۶-۱۸۶) با حضور در مجلس اعیان^۲ انگلستان در پرسش رئیس کمیته منتخب آن اعلام نمود، اقتصاد پیشرو و یا در حال توسعه، در صورتی که برای دیگران جذاب بوده باشد، به‌عنوان یک سرمایه‌توانایی ایجاد قدرت نرم را دارد. زیرا یک اقتصاد قوی به‌خودی‌خود یک جاذبه مطلوب و همچنین منبع بزرگی برای پشتیبانی از سازه‌های دیگر قدرت نرم تلقی می‌شود. با توجه به دیدگاه نای در خصوص اقتصاد پویا و جذاب برای اتباع دیگر کشورها می‌توان آن را در شمار چهارمین منبع برای قدرت نرم تلقی نمود.

جاناتان مک کلوری^۳ (۲۰۱۱) با توجه به استفاده گسترده از قدرت نرم توسط سیاست‌مداران و سیاست‌شناسان و به‌منظور ارزیابی دقیق‌تر از مؤلفه‌های قدرت نرم، با پذیرش ارکان ترسیم‌شده توسط جوزف نای، یک دسته‌بندی به‌روزشده از منابع قدرت نرم را پیشنهاد و آن را در پنج دسته کلی تقسیم ارائه نمود: ۱) دولت (ارزش‌های سیاسی کشور)؛ ۲) فرهنگ (مجموعه اقداماتی که به جامعه معنا می‌بخشد)؛ ۳) دیپلماسی (سیاست خارجی)؛ ۴) آموزش؛ و ۵) تجارت/نوآوری. مطابق با تبیین نای، آموزش عالی تابعی از فرهنگ قرار می‌گیرد، اما کلوری با توجه به ارجاعات خیلی زیاد در خصوص تأثیر آموزش عالی بر قدرت نرم آن را خارج از مقوله منابع فرهنگی و به‌عنوان یک زیرشاخص جداگانه قرار می‌دهد. البته شاید امروزه بتوان لیست کلوری را باز همچنان توسعه داد، زیرا منابع قدرت نرم متعدد بوده و شامل تاریخ، فرهنگ، هنر، آموزش، محیط کسب‌وکار، دستاوردهای ورزشی، صنعت گردشگری و غیره نیز می‌شود. البته امکان تقلیل موارد مطرح‌شده توسط کلوری به یکی از ارکان سه‌گانه مطرح‌شده در تبیین جوزف نای نیز وجود

1. Pallaver
2. House of Lord
3. McClory

دارد، تا در ذیل سه‌گانه وی قرار گیرند. به نظر می‌رسد، دسته‌بندی‌های ارکان قدرت نرم به مرور زمان قابل تفسیر مجدد و احياناً دچار قبض و بسط خواهد بود. فارغ از وفاداری به هرگونه دسته‌بندی و با توضیحات گذشته، آموزش عالی تابعی از قدرت نرم قرار دارد.

کشورهای عمده انگلوساکسون‌ها مانند ایالات متحده، بریتانیا و استرالیا مدت‌هاست از پتانسیل قدرت نرم در حوزه آموزش عالی بهره می‌برند. بسیاری از دانشجویان فراسرزمینی، متخصصان بالقوه‌ای هستند که پس از فراغت از تحصیل در نهایت به کشورهای خود بازگشته تا در بخش‌های دولتی و خصوصی پست‌های ارشد را بر عهده بگیرند. عده زیادی از آنها توانایی آن را دارند که از طریق تحصیلات دانشگاهی خود از کشوری که فارغ‌التحصیل شده‌اند، زمینه‌ساز بسط و گسترش ارزش‌های کشورهای مقصد بوده باشند. استار^۱ و همکاران (۲۰۱۰) در قالب یک پژوهش خاطرنشان می‌کنند که سیستم آموزشی یک کشور، هنجارها و ارزش‌ها را نه تنها از طریق همکاری‌های سازمانی، بلکه از طریق دانش‌آموختگانی که در کشوری تحصیل کرده‌اند و اغلب زمانی که از آنها دورتر هستند، به کشور متبوع خود انتقال می‌دهند.

برنامه امریکایی فولبرایت^۲، بورس تحصیلی انگلستان تحت عنوان چوپینینگ^۳ و بورسیه‌های طرح کلمبو^۴ برخی از نمونه‌هایی هستند که دولت‌ها از طریق آنها از آموزش عالی به‌عنوان روشی برای کمک به توسعه و همچنین ترویج هنجارهای خود از طریق تبادل آموزشی استفاده می‌کنند. برخی پژوهشگران از الگوی تحرک دانشجویی از کشورهای پیرامونی به کشورهای مرکزی به‌طور گسترده به‌عنوان یک رابطه سودمند متقابل یا همزیستی یاد می‌کنند، که نتیجه مثبتی برای همه طرف‌های درگیر در آن فراهم می‌کند. کشورهای میزبان

1. Stetar

۲. چوپینینگ Chevening برنامه‌ای است که توسط سناتور ایالات متحده جی. ویلیام فولبرایت در سال ۱۹۴۶ در آمریکا تأسیس شد و به‌عنوان یکی از شناخته‌شده‌ترین و معتبرترین بورسیه‌های تحصیلی در جهان با هدف بهبود روابط بین فرهنگی، دیپلماسی فرهنگی و آموزش عالی اعطا می‌شود.

۳. بورس تحصیلی Chevening یک بورس تحصیلی بین‌المللی است که توسط وزارت امور خارجه بریتانیا به دانشجویان خارجی با ویژگی‌های رهبری در آینده در کشورهای متبوع خویش داده می‌شود.

۴. طرح کلمبو یک سازمان چندجانبه منطقه‌ای است که در ۱ ژوئیه ۱۹۵۱ فعالیت خود را با مصوبه وزرای دارایی استرالیا، بریتانیا، کانادا، سیرالئون، پاکستان و نیوزلند و نخست وزیران سیرالئون و هند، آغاز به کار کرد و امروزه به ۲۸ عضو گسترش یافته است. تمرکز اولیه آن بر توسعه منابع انسانی در مناطق جنوب و جنوب شرقی آسیا و کمک به آموزش و تحصیلات تکمیلی می‌باشد.

می‌توانند علاوه بر پیشبرد اهداف سیاست خارجی، از نیروی کار ماهر بیشتری بهره‌برده و محل درآمدی مضاعفی را برای مؤسسات آموزش عالی خود فراهم نمایند. (شیلدز و ادواردز، ۲۰۱۰، ۲۳۸). از سوی دیگر، کشورهای فرستنده نیز از نیروی کار ماهر بیشتری بهره‌مند شده و از گسترش شبکه‌ای متخصص و علمی در عرصه‌های مختلف خود منتفع می‌شوند. بر این اساس ایجاد قدرت نرم یک عملکرد راهبردی در گسترش مراکز آموزش عالی تلقی می‌شود که برخی از پژوهشگران بر تأثیر سرمایه انسانی با کیفیت، شبکه انسانی محلی و جهانی، و از ظرفیت فکری آن به‌عنوان یک شبکه ناملموس منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و تأثیرات بلندمدت فرهنگی و اجتماعی یاد می‌کنند (چنگ، چونگ و وینگ، ۲۰۱۶، ۲۸).

برخی دیگر از پژوهشگران نیز از توسعه مراکز آموزشی به‌عنوان یک ابزار ملی سیاستی و حیاتی برای دولت‌ها به‌منظور اعمال قدرت نرم در بازار جهانی رقابتی‌تر، تأکید می‌کنند که توانایی تأثیرگذاری بر رشد اقتصادی، با افزایش بهره‌وری نیروی کار با تأکید بر نوآوری، فناوری‌های جدید و یا روش‌های جدید در تسریع تولید را فراهم می‌سازد (اریک و لودگر، ۲۰۱۱). به‌علاوه، برخی نیز استدلال می‌کنند که دانشگاه‌ها به‌طور سنتی فراتر از درگیری‌های خشونت‌آمیز و ایدئولوژیکی که در اطرافشان اتفاق می‌افتد، به‌عنوان پل‌های خنثی و بالقوه مهم بین کشورهای غیردوست عمل نموده و قدرت نرم را به شیوه‌ای ظریف و در عین حال عمیق به نمایش می‌گذارند (دئوداتو و بورکوکوسکا، ۲۰۱۵).

با تبیین فوق و با توجه به اهمیت آموزش عالی به‌مثابه قدرت نرم که توانایی تأثیرگذاری قابل‌توجهی در تمامی عرصه‌های داخلی و بین‌المللی دارد، کشورها به‌صورت روزافزون از آموزش عالی و از نهاد دانشگاه به‌عنوان ابزار اصلی برای اشاعه قدرت نرم خود و کسب مزیت سیاسی استراتژیک استفاده گسترده‌ای خواهند نمود، که توانایی آن را دارد که به رقابتی سودآور برای جذابیت، اعتبار و مشروعیت کشورها در خارج از سرزمینی آنها تبدیل شود. از این رهگذر، آموزش عالی از طریق سرمایه انسانی، فناوری، علم، رشد اقتصادی،

1. Shields & Edwards
2. Cheng, Cheung & Wing
3. Eric & Ludger
4. Deodato & Borkowska

توسعه و دموکراسی سازی می تواند به یک منبع مولد برای افزایش قدرت نرم و امکان فراتر رفتن از مرزهای ملی را فراهم نماید (شنگ-کای^۱، ۲۰۱۵).

برخی با تأکید بر عاملیت قدرت نرم در روندهای سیاست جهانی، برای آن محدودیت و کرانمندی هایی را در نظر گرفته اند. برخی پژوهشگران منابع قدرت نرم مبتنی بر جاذبه را ذاتاً امری ذهنی و تقریبی دانسته (یوکاروچ^۲، ۲۰۱۷) و برخی دیگر افزون بر محدودیت مربوط به ارزیابی مادی آن، در جذابیت مطرح شده توسط نای و اینکه چقدر بتواند نتایج مطلوب سیاست خارجی را برای آن کشور به همراه داشته باشد، تردید کرده اند (کرمی، ۱۳۹۱). ابهام و یا کاستی دیگر در قدرت نرم می تواند به رابطه ابهام آمیز کارگزار و ساختار در آن برگردد. جذابیت ساختارهای اجتماعی همچون ارزش ها، فرهنگ و آموزش عالی به لحاظ هستی شناختی، می توانند متمایز از کارگزاران آن و دولت ها باشند که نتوان آنها را تصاحب کرد. این کمبود ممکن است ناشی از تمرکز یکجانبه گرایانه و دیدگاه آمریکایی محور نای باشد که تمرکز را بیش از حد روی کارگزار و نهادهای دولتی درگیر در آن قرار می دهد نه بر ساختار و موضوع؛ در حالی که در زندگی واقعی، جاذبه و نفوذ از طریق تعامل ساختار با کارگزار ساخته می شود (پینار و بریوان^۳، ۲۰۰۸). برخی نیز با قبول مطلوبیت و سودمندی قدرت نرم، استدلال می کنند که برخی کشورها از زمان پایان جنگ سرد، توانایی های قدرت نرم خود را بیش از حد برآورد کرده اند (سیمور^۴، ۲۰۲۰). این مقاله با پذیرش کاستی های مذکور وای بسا مشابه، همگی آنها از طریق پژوهش و برآوردهای کمی و کیفی افکار عمومی، رسانه ها، وسایل ارتباطات جمعی و غیره قابل تعدیل هستند. به نظر می رسد، روشن ترین کاستی قابل طرح در رویکرد جوزف نای در خصوص قدرت نرم، عدم وجود یک بنیاد فلسفی مشخص بوده باشد، که در لایه های مختلف معرفت شناسی و هستی شناختی پدیدار شده و به تبع آن قدرت نرم را در عرصه های مختلف سیاست داخلی و در روندهای سیاست جهانی دچار بحث و نظر نموده، که نیازمند پژوهش های نظری دقیقی است.

1. Sheng-Ka
2. Yukaruç
3. Pinar & Berivan
4. Seymour

در ادامه، با مطالعه آموزش عالی به‌عنوان تابعی از قدرت نرم، تبیینی از قدرت نرم آموزش عالی در نظریه‌های اصلی روابط بین‌الملل ارائه می‌شود.

۴. تبیین نظری قدرت نرم آموزش عالی در نظریه‌های روابط بین‌الملل

همان‌طور که پیش‌تر گفته شد، آموزش عالی در قالب مؤسسات آموزشی، پژوهشی و دانشگاهی تابعی از موضوعات مطالعات فرهنگی است. تلقی آموزش عالی و دانشگاه‌ها به‌عنوان نهادی اصیل فرهنگی همراه با سایر نهادهای فرهنگی مانند آموزه‌ها، آرشیه‌های ملی و کتابخانه‌ها از یک‌سو و تنوع فرهنگی در آموزش عالی از نظر رشته‌ها، مؤسسات و سنت‌های ملی آموزش عالی از سوی دیگر آن را تابعی از مطالعات فرهنگی قرار می‌دهد. از این نظرگاه، یکی از رایج‌ترین درک از آموزش عالی به‌عنوان تابعی از مطالعات فرهنگی، انتقال سنت‌ها و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی به نسل‌های جدید است؛ بنابراین، از نهاد آموزش عالی به‌عنوان حامل سنت‌های فکری و معرفتی، دانشگاهی و ملی یاد می‌شود (والیما، ۲۰۰۸، ۲۵-۹). علاوه بر لزوم تحقیق و پژوهش درخصوص کارکردهای مختلف فرهنگی و اجتماعی نهاد آموزش عالی در ساحت‌های گوناگون ملی، همچنین می‌توان آن را به‌عنوان تابعی از مطالعات فرهنگی، به‌صورت میان‌رشته‌ای با علوم سیاسی تحت عنوان «قدرت نرم آموزش عالی» در صحنه سیاست جهانی در قالب «نظریه‌های اصلی روابط بین‌الملل» مورد بررسی قرار داد. در تبیین جوزف نای (۲۰۱۰) قدرت نرم یک مفهوم تحلیلی است که می‌تواند با نظریه‌های رئالیستی، لیبرالیستی و سازه‌انگاری روابط بین‌الملل همپوشانی‌هایی را داشته باشد. در یک استنتاج کلی، رشته روابط بین‌الملل به درک و تبیین روابط درون و میان دولت‌ها می‌پردازد. هر یک از نظریه‌های روابط بین‌الملل، روایت‌ها و چارچوب مفهومی متمایزی را برای تبیین موضوعات برجسته‌ای مانند علل جنگ، شرایط صلح، روابط بین دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی، نهادها، روابط قدرت جهانی، نظم جهانی و مشکلات توسعه جهانی مانند فقر، مهاجرت، محیط زیست و تروریسم در روابط بین‌الملل ارائه می‌کنند. آموزش عالی می‌تواند علاوه بر عاملیت در توسعه مناسبات همه‌جانبه قدرت ملی، در روابط بین‌الملل نیز در برخی موضوعات مهم نقش برجسته،

تأثیرگذار و تعیین کننده‌ای داشته باشد، که نقش فزاینده «قدرت نرم آموزش عالی» را در پیوستگی با سایر شاخصه‌های قدرت نرم قرار دهد (کستر^۱ و همکاران، ۲۰۲۲)، که در ذیل مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۴-۱. بررسی جایگاه قدرت نرم آموزش عالی در نظریه رئالیسم روابط بین‌الملل

همانطور که گفته شد، عموم نظریه‌پردازان رئالیستی بیشتر بر جنبه‌های مادی و سخت قدرت در روابط بین‌الملل تأکید دارند. مطابق با این نظریه، می‌توان ادعا کرد، وجود جنگ و منازعه در مناسبات بین‌الملل، انگیزه‌ای برای توسعه آموزش عالی ملی در راستای تقویت نهادهای امنیت‌ساز مطابق با فن‌آوری‌های مدرن و همگام با استراتژی‌های نظامی در راستای توانمندسازی ملی در برابر تهدیدات پیرامونی و بین‌المللی در حوزه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و تمامیت ارضی امری لازم برای واحدهای مختلف سیاسی در جهان اعم از توسعه‌یافته و در حال توسعه می‌باشد. از این نقطه نظر، لازم است کشورها برای چیرگی در برابر هرگونه تهدیدات احتمالی و متعاقباً رقابت با همسایگان و معارضان خود در آموزش عالی به‌طور عموم سرمایه‌گذاری‌های گسترده‌ای انجام دهند (آغیون^۲ و همکاران، ۲۰۱۹). در همسویی با نظریه رئالیستی، آموزش عالی همچنین می‌تواند به‌صورت روزافزون نقش خود را در افزایش قدرت ملی و دولت-ملت‌سازی از طریق توسعه تکنولوژیکی و فناوری، توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی و در نتیجه در انباشت قدرت و روابط قدرت ایفا کند (چانکسلینانی، قرابویف و گیمرانوا^۳، ۲۰۲۱). با تبیینی که در بخش قبل ارائه شد، هرگونه شکوفایی در آموزش عالی در توسعه قدرت نرم کشورها نقش تعیین‌کننده‌ای خواهد داشت. بر اساس نظریه رئالیسم کلاسیک کار^۴ (۱۹۶۴، ۱۰۸) قدرت در سه گروه دسته‌بندی می‌شود: قدرت نظامی، قدرت اقتصادی و قدرت بر افکار و عقیده. وی اهمیت جنبه‌های غیرمادی را از افکار عمومی یا روان‌شناسی انسان بر قدرت تشخیص داده و هنر متقاعدسازی و بلاغت را ابزارهای لازم برای یک رهبر سیاسی موفق قلمداد می‌کند. این تعریف از قدرت، شبیه مفهوم

1. Kester
2. Aghion
3. Chankseliani, Qoraboyev & Gimranova
4. Carr

قدرت نرم جوزف نای است، زیرا مهندسی افکار عمومی و سیطره بر افکار و نظر شهروندان از طریق آموزش عالی به سهولت انجام می‌گیرد، که با تبیین قبلی در این مقاله، توانایی تأثیرگذاری فراملی را در راستای قدرت نرم آموزش عالی فراهم می‌آورد. در تعریف لوکس^۱ (۱۳۷۵، ۱۷) از قدرت نیز رویکرد مشابهی پذیرفته شده است. او مدعی است که برای واداشتن دیگران به انجام آنچه می‌خواهید، فرد می‌تواند از تأثیرگذاری، شکل‌دهی و تعیین خواسته‌های دیگران استفاده کند. این کار را می‌توان از جمله از طریق گسترش آموزش عالی در مناسبات داخلی و فراسرزمینی انجام داد تا افراد مختلف نگاه طبیعی و فایده‌مند به رفتار خاصی پیدا کنند که از آنها انتظار می‌رود.

علاوه بر این، آموزش عالی می‌تواند، جایگاه خاصی در فعالیت‌های بشردوستانه در کنار منافع نظامی و امنیتی کشورها و همچنین پتانسیل مهمی در خصوص پدیدارسازی صلح و تداوم آن و همچنین توانایی رسیدگی به «علل ریشه‌ای» درگیری‌ها قبل از وقوع آن داشته باشد (صدوقی، ۱۴۰۰)، که همگی نشان‌دهنده آن است که آموزش عالی به بخشی ضروری از مطالعات امنیتی و سیاسی^۲ تبدیل شده و می‌توان اثرات آن را در نمونه‌های واقعی آن در دنیای واقعی مهندسی و به‌صورت عینی مورد ارزیابی قرار داد. بنابراین، آموزش عالی می‌تواند نقشی محوری در شکل‌دهی هنجارهای اجتماعی ایفا کند که بر فرهنگ صلح، همزیستی و عدم خشونت تأکید کند (فرالی^۳، ۲۰۲۲ و ۲۰۱۷). در اینجا، نگرش‌ها و باورهای گروهی را می‌توان از طریق آموزش عالی برای حمایت از ایجاد صلح و تغییرات مثبت اجتماعی توسعه داد (سحر و کائونرت^۴، ۲۰۲۱). با این وجود، آموزش عالی تنها به صلح کمک نمی‌کند، بلکه دارای پتانسیل بازتولید خشونت نیز می‌تواند باشد. به‌عنوان مثال، آموزش عالی ممکن است یک ایدئولوژی سیاسی، نژادی یا مذهبی را ترویج کند که انحصاری و غیرقابل تحمل در داخل و دارای تبعات منفی در افکار عمومی جهانی باشد (آنتیا و دایرز^۵، ۲۰۱۹). به‌طور

1. Lukes
2. Security and political studies
3. Pherali
4. Sahar & Kaunert
5. Antia & Dyers

خلاصه، آموزش عالی دارای چهره‌های منفی و مثبت (یا خوب/بد) است که از طریق انتشار پیام‌های صلح یا جنگ، تماس مثبت/منفی بین گروهی، و تشدید یا کاهش نابرابری‌های افقی، پتانسیل حمایت یا جلوگیری از ایجاد صلح را دارد. البته ممکن است لزوماً صلح پایدار را ترویج نکند، اما بر جنگ نیز تأکید نداشته باشد. بنابراین، در پیوند بین آموزش عالی و ایجاد صلح در نظریه‌های رئالیستی تنها ضرورت احتمالی آن می‌تواند مورد تأکید قرار گیرد. نهاد آموزش عالی در راستای صلح و توسعه آن در زمینه‌های متأثر از درگیری‌ها، بایستی به دنبال به حداکثر رساندن نکات مثبت صلح‌سازی، به حداقل رساندن جنبه‌های منفی آن باشد، اینجاست که آموزش عالی ممکن است پتانسیل گسترش صلح امیدوارکننده را در راستای افزایش قدرت نرم داشته باشد (مترو^۱، ۲۰۲۰).

در دیدگاه رئالیسم بین‌الملل، آموزش عالی می‌تواند، یکی از حیاتی‌ترین عناصر تأثیرگذار در امر توسعه نیز باشد که توسط دولت‌ها و کنشگران مربوطه به‌عنوان راهی برای تقویت تلاش‌های صلح‌سازی در دوران بازیابی پس از جنگ و همچنین رسیدگی به نیازهای توسعه انسانی درازمدت در کشورهای شکننده^۲، حمایت می‌شود. رویکردهای پیشگیرانه هم در کشورهایی که هرگز درگیری نداشته یا در مرحله بازیابی توان ملی خود پس از جنگ هستند، ضروری است. درگیری‌ها اغلب ممکن است عود کنند و بنابراین، پیشگیری از آن توسط آموزش عالی به‌مثابه قدرت نرم یک کشوری دیگر به‌عنوان یکی از تلاش‌های مؤثر برای ایجاد صلح در کشورهای شکننده ضروری است (بیلوتا^۳، ۲۰۱۷). به این ترتیب، آموزش عالی می‌تواند، اقدامات پیشگیرانه و سهل‌الوصول را در راستای مبارزه با ایدئولوژی‌های افراطی که منجر به تروریسم می‌شود، با بهره‌گیری از ابزارهای غیرخشونت‌آمیز در جهت تشویق به تغییر را در موارد ذیل ارائه دهد:

(۱) تقویت نقش جامعه مدنی^۴ به ویژه جوانان، زنان، رهبران مذهبی و قربانیان افراط‌گرایی و رادیکالیسم از طریق توسعه استراتژی‌های محلی که منجر به تروریسم می‌شود؛

1. Metro
2. Fragile States
3. Beleuta
4. Civil Society

۲) ترویج مدارا و یک سیستم «هشدار اولیه» در موارد ظهور ایدئولوژی‌های افراط‌گرایی
خشونت‌آمیز؛

۳) توسعه فرصت‌های اقتصادی و آموزشی برای گروه‌های مورد هدف در برابر به
رفتارهای خشونت‌آمیز و رادیکال؛

۴) تقویت مهارت‌هایی مانند تفکر انتقادی^۱ همراه با انتقال ارزش‌هایی مانند همدلی و
توسعه یک سیستم مطالعاتی و پژوهشی دانشگاهی برای تشخیص زود هنگام همه اشکال
رفتارهای افراطی از جمله اقدامات پیشگیرانه و از بین برنده امکانات تشویق و استخدام
گروه‌ها و جوامع آسیب‌پذیر و همچنین حمایت از فعالیت‌های شهروندان و سازمان‌های
جامعه مدنی با هدف جلوگیری از نفرت و ترویج روایت‌های مثبت و نیز ایجاد یک
استراتژی ارتباطی مثبت و همکاری فعال با رسانه‌ها در راستای جلوگیری از تروریسم
(ساموئل^۲، ۲۰۲۲).

اگرچه برخی شواهد حاکی از آن است که تروریست‌ها اغلب تحصیلات عالی مناسبی
دارند و به ندرت به حاشیه رانده می‌شوند، اما این بدان معنا نیست که ارائه آموزش عالی در
مناطق مستعد ترور منجر به خشونت تروریستی بیشتر می‌شود، چرا که آموزش عالی به‌عنوان
مسیری برای معیشت پایدار، توسعه اقتصادی و کاهش تعارض نیز در نظر گرفته می‌شود
(ایشیاما و برونینگ^۳، ۲۰۱۲). سطح بالایی تحصیلات جذب‌شدگان در سازمان‌های
تروریستی احتمالاً یک اثر انتخابی این سازمان‌ها است. در مطالعه‌ای که به پیش‌بینی سطوح
خطر تعارض و خشونت برای سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۵۰ پرداخته، نشان داده سطح
تحصیلات عالی توانایی کاهش قابل توجه سطح درگیری جهانی در آینده را دارا بوده و
می‌تواند به توسعه پایدار صلح کمک فراوانی نماید (اوستبی، اوردال و دوپوی^۴، ۲۰۱۹).

در هر حال واحدهای متعدد سیاسی و قدرت‌های بزرگ در راستای رقابت و توزیع
حوزه نفوذ در سطح جهانی، به‌صورت واقع‌گرایانه، از آموزش عالی به‌عنوان یک ابزار قدرت

1. Critical Thinking
2. Samuel
3. Ishiyama & Breuning
4. Ostby, Urdal & Dupuy

نرم در راستای منافع خود در سطح بین‌الملل بهره می‌برند. با این وجود، آنچه نظریه‌های رئالیستی در این خصوص فاقد آن است، توانایی در توضیح فرایند و روابط متغیر بین دولت‌ها از طریق آموزش عالی است که از نظر ملاحظات قدرت به‌عنوان یک شاخص با قابلیت اندازه‌گیری کمی و عینی محسوب نمی‌شود. در خصوص این نقیصه رویکردهای لیبرالیستی و یا سازه‌نگاری با تبیین رابطه بین ساختار و کارگزار^۱ پتانسیل تبیینی بیشتری می‌توانند داشته باشند.

۲-۴. بررسی جایگاه قدرت نرم آموزش عالی در نظریه لیبرالیسم روابط بین‌الملل

در نظریه لیبرالیسم، زمینه اجتماعی-سیاسی که دانشگاه‌ها در آن قرار دارند، عنصر اصلی است و تعهد و دامنه مسئولیت اجتماعی دانشگاه‌ها را تعیین می‌کند و آموزش عالی توانایی ایفای نقشی مهم در درک متقابل، ایجاد صلح و دولت-ملت‌سازی دارد (آلسینا، جولیانو و رایش^۲، ۲۰۲۱). در این دیدگاه، سیاست‌گذاری در حوزه آموزش عالی در جهان پس از جنگ جهانی دوم تحت تأثیر نظم جهانی لیبرال بوده است که در آن تأثیر نهادها و رژیم‌ها در حاکمیت جهانی بر فعالیت‌های آموزشی بین‌المللی ضرورت دارد. برای مسائل توسعه‌ای، تأثیر آموزش عالی رسمی در دولت‌سازی و ایجاد صلح در لیبرالیسم بیش از حد مورد تأکید قرار می‌گیرد، زیرا بسیاری از نظریه‌پردازان لیبرال و سازمان‌های بین‌المللی تعامل خطی^۳ بین آموزش عالی و توسعه و صلح بین‌الملل را نشان می‌دهند (اوونز^۴، ۲۰۱۷).

علاوه بر این، تحقیقات حاکی از وجود دانش قابل‌توجهی در مورد عملکرد آموزش عالی در توسعه ملی مرتبط با منابع انسانی، رشد اقتصادی و سایر مسائل اجتماعی است (صنیع‌اجلال، ۱۳۹۶). احمد و بلوم^۵ (۲۰۰۰) از پژوهشگران بانک جهانی نیز معتقد هستند، آموزش عالی یک زنجیره تولیدی خروجی از نهادهای آموزش عالی دارای منابع انسانی واجد شرایط است و به‌عنوان زیربنای شکل‌گیری و توسعه ظرفیت‌های نوآورانه در خدمت توسعه کشور و کمک به دانش انسانی عمل می‌کند. بر اساس چنین دیدگاهی،

1. structure and agency
2. Alesina, Giuliano & Reich
3. Linear interaction
4. Owens
5. Ahmad & Bloom

آموزش عالی علاوه بر توسعه نظام آموزش عالی برای پاسخگویی به نیازهای یادگیری جامعه، نیازمند ارتقای جایگاه مؤسسات آموزش عالی با سایرین در منطقه و جهان نیز است (کاراتاش^۱، ۲۰۲۲، ۳۳-۳).

از لحاظ توسعه ملی، برخی از کشورها تلاش دارند، تا اقتصاد سنتی خود را با یک پلت فرم دانش بنیان تغییر دهند، زیرا آموزش عالی و دانشگاه‌ها، به‌عنوان یک نیروی اساسی برای نوآوری‌های تکنولوژیکی و رشد اقتصادی بلندمدت در جامعه عمل می‌کنند (ژو، پنگ و ژانگ^۲، ۲۰۱۸). تحصیلات عالی می‌تواند به اقتصاد ملی کمک کند تا با فناوری پیشرفته در جهان در اقتصاد دانش بنیان همگام و ابزارها و مهارت‌های جدید را توسعه دهند. دانش همچنین می‌تواند مهارت‌های آنها را بهبود بخشد و از افراد به‌صورت نسبی در برابر بیکاری محافظت نماید و با ایجاد کارآفرینی، جذابیت و تأثیرات مثبتی بر در سطح بین‌الملل داشته باشند. (آمودت و آرنسن^۳، ۱۹۹۵).

امروزه با تأکید بر مجموعه آموزش عالی یک گرایش جهانی به سمت توسعه شکل گرفته که توانایی رفع نیازهای کنونی را بدون به خطر انداختن پتانسیل و نیازهای نسل‌های آینده را دنبال می‌کند. به‌طور خاص، «رشد سبز»^۴ به‌عنوان محتوای مهم توسعه پایدار، به‌وسیله آموزش عالی به‌دنبال رشد برای تضمین هماهنگی حوزه‌های اقتصاد، جامعه و محیط زیست، با تأکید بر حل مسائل مربوط به زیست‌محیطی و توسعه در سطح ملی و فراملی است (ترین^۵، ۲۰۲۳). در نهایت آموزش عالی با کیفیت توانایی ایجاد شادکامی در عرصه‌های مختلف اجتماعی و افزایش کیفیت زندگی در عرصه‌های مختلف رفاهی و کسب درآمدهای بالاتر، سرمایه اجتماعی، فرصت شغلی و غیره می‌شود (باثر^۶ و همکاران، ۲۰۱۸). همگی این موارد پتانسیلی در راستای جذابیت و اشاعه قدرت نرم آموزش عالی فراسرزمینی محسوب می‌شوند، که در قالب تبیین نای از جمله شاخص‌های قدرت نرم قرار دارد.

1. Karataş
2. Zhu, Peng & Zhang
3. Aamodt & Arnesen
4. Green growth
5. Trinh
6. Bauer

همچنان که گفته شد، در نظریه لیبرالیسم تأثیر آموزش عالی برای ایجاد صلح تأکید بیشتری نسبت به نظریه رئالیسم شده است. معمولاً صلح‌سازی به‌عنوان یک فرایند از سه مرحله مهم تشکیل می‌شود: پیشگیری از تعارض، مدیریت در مرحله تعارض و مدیریت پس از مناقشه. امکانات و پتانسیل نهادهای مرتبط با آموزش عالی در راستای مراحل احتمالی صلح‌سازی می‌تواند در اقداماتی همچون همراهی و مشاوره، آموزش، تقویت نهادی، حل تعارض، پژوهش، بسیج اجتماعی، ثبت، تجزیه و تحلیل و انتشار اطلاعات مربوطه و ارائه برنامه درسی مرتبط بوده باشد (دلگادو^۱، ۲۰۰۸). در همسویی با نظریه لیبرالیسم، آموزش عالی ابزاری برای گسترش قدرت نرم عموم کشورها محسوب شده و ترجیحاً قدرت‌های بزرگ^۲ بین‌الملل و قدرت‌های لیبرال غربی با مرجعیت آموزش عالی خود، سیاست‌ها و برنامه‌های آموزش عالی فرا ملی خود را در کشورهای مختلف خصوصاً در جوامع متأثر از درگیری‌های داخلی و منطقه‌ای که بیشتر در معرض تأثیرپذیری هستند، به‌عنوان پیشران قدرت نرم آموزش عالی خود جلو خواهند برد. با وجود نهاد فراگیر جهانی برای ترویج ارزش‌ها و هنجارهای لیبرال مانند سازمان ملل و سایر سازمان‌های بین‌المللی وجود دارند، که همکاری را آسان و ممکن می‌کنند، اما همگی دارای محدودیت در اقتدار مستقل برای شکل دادن رفتارهای دولت‌های ملی هستند. به همین دلیل کشورها با درجات کمی و کیفی مختلف به رشد تحرک و نفوذ دانشجویان بین‌المللی و در سطح کلی‌تر همکاری با آموزش عالی در تمامی سطوح آن برای تأثیرگذاری و ترویج فکری و فرهنگی خود به‌عنوان ابزار قدرت نرم در روابط بین‌الملل، بیش از تمسک به ابزارهایی همچون سازمان‌های بین‌المللی^۳ بهره خواهند برد.

۳-۴. بررسی قدرت نرم آموزش عالی در نظریه سازه‌انگاری روابط بین‌الملل

نظریه سازه‌انگاری مدعی است که عامل یا کنشگر دارای هویت است و این هویت بر خود عامل و روابطش با دیگران تأثیر می‌گذارد. دنیای بیرون ساختاری است که کنشگر با آن مواجه است و با آن تعامل دارد. عامل بر ساختار تأثیر می‌گذارد و از آن نیز تأثیر می‌پذیرد،

1. Delgado
2. Great powers
3. International organization

زیرا رابطه دوسویه میان کارگزار و ساختار وجود دارد. ساختار بین‌المللی یک ساختار اجتماعی است که توسط هنجارها و قوانین شکل می‌گیرد. این ساختار اجتماعی می‌تواند بر هویت و علایق کارگزاران تأثیر بگذارد (روس-سمت^۱، ۲۰۰۵؛ گوزینی، ۲۰۰۰).

سازمانگاران منافع را با هویت بازیگران گره می‌زنند. بنابراین، بازیگران بین‌المللی برای شکل دادن به ساختار آموزش عالی بین‌المللی مطابق با هویت و علایق خود تلاش می‌کنند. بر اساس رویکرد سازمانگاری، آموزش عالی فراملی^۲ مستلزم استفاده از آموزش عالی بین‌المللی در جهت منافع ملی است. برای مثال، فرایند بولونیا در اتحادیه اروپا نشان می‌دهد هر چه مبادله دانشجویی در سراسر کشورهای اروپایی بیشتر شود، هویت اروپایی بودن بیشتر حمایت شده و منسجم‌تر می‌شود (اندرس^۳، ۲۰۰۴).

از دیدگاه سازمانگاری، ارائه آموزش عالی به دولت‌های متأثر از درگیری کمک می‌کند تا مشروعیت خود را تقویت و هویت مشترک و منافع متقابل را با دولت‌های متأثر از تعارض به اشتراک بگذارند. آموزش عالی می‌تواند راهی برای دولت‌های درحال‌گذار برای نشان دادن مشروعیت و ثبات پس از جنگ برای جمعیت داخلی‌شان باشد. از سوی دیگر، دولت‌های درحال‌گذار ممکن است، آموزش عالی را افزایش دهند یا مداخلات آموزشی پیشنهادی توسط سازمان‌های دوجانبه و چندجانبه را به‌عنوان ابزاری برای جذب بیشتر کمک‌های خارجی، توافق‌نامه‌های تجاری بهتر، یا سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی اجرا کنند (بورده^۴، ۲۰۰۶؛ بوش و سالتارلی^۵، ۲۰۰۵).

کشورهای توسعه‌یافته با ارائه پروژه‌های مختلف آموزش عالی، علاوه بر یاری‌رسانی به مسئله صلح، به دنبال شکل دادن به عقاید و هویت مردم کشورهای مورد هدف هستند، تا از رهگذر آن، منافع ملی و موضوعات سیاست خارجی خود را متنوع نمایند. بنابراین، اگر در نظریه واقع‌گرایی، آموزش عالی به‌عنوان صرفاً نهادی تلقی می‌شود که انعکاس‌دهنده یا انتقال‌دهنده دانش به‌مثابه قدرت نرم برای حفظ و ارتقای منافع ملی در یک سیستم

1. Reus-Smit
2. Nationalization of internationalization higher education
3. Enders
4. Burde
5. Bush & Saltarelli

بین‌المللی آنارشیست است، در رویکرد نظری سازه‌انگاری، آموزش عالی علاوه بر بازتاب‌گر بودن، نهادی پویا است که توانایی تأثیرگذاری در دگرگونی‌های نظام بین‌الملل را به‌عنوان یک ساختار با تحت تأثیر قرار دادن کارگزار و افکار عمومی مردم سایر کشورها را فراهم می‌کند. این دقیقاً منطبق با تبیین نای در خصوص قدرت نرم و با رویکرد نظری این پژوهش در راستای قدرت نرم آموزش عالی می‌باشد (مونگان، ۲۰۱۵).

سازه‌انگاری با تلاش در راستای برندسازی آموزش عالی یک کشور در کشورهای دیگر و مردمان آنها نیز ارتباط دارد. به‌طورکلی برندسازی ملی در همه حوزه‌ها از جمله آموزش عالی الگوی جدیدی برای دولت‌سازی در عصر مدرن و یکی از قدرتمندترین ابزارها برای مزیت رقابتی کشورها تلقی می‌شود. امروزه کشورها توسط تصویرسازی و برندینگ به دنبال تأثیرگذاری مثبت از طریق آموزش عالی در افکار عمومی شهروندان اتباع خارجی به‌عنوان پذیرنده دانشجوی و نیز عموم مردم کشورهای دیگر هستند و در اینجاست که مطابق با نظریه سازه‌انگاری آموزش عالی به یک عنصر اساسی در سیاست خارجی و قدرت نرم آن کشور تبدیل می‌شود (ویلانوا، ۲۰۰۷، ۵۳). با استناد به رویکرد نظری سازه‌انگاری همچنین می‌توان استدلال نمود، هرگونه فعالیت دانشجویی در نهاد آموزش عالی توانایی بر ساخت معانی را دارد که آنان می‌توانند اطلاعات را با تجربیات، باورها و نگرش‌های خود مرتبط نموده و به دانستن تشویق شوند تا جایی که اطلاعات داده شده را پردازش تا معنای شخصی و هویتی جدید خود را بسازند (روسبولت، ۲۰۰۷). به این ترتیب، دولت‌های مختلف بسته به ظرفیت و جذابیت‌های نهادهای آموزش عالی خود، کانال‌هایی برای تأثیرگذاری و تعامل و هرگونه نفوذ در سطوح مختلف کارگزار در عرصه ساختار روابط بین‌الملل را پدید می‌آورند. علاوه بر این در خصوص دانشجویان، آن‌ها از فرهنگ، ایده‌ها و ارزش‌های کشور میزبان تأثیر پذیرفته و با آنها قرابت نزدیکی پیدا می‌کنند و این نشانگر آن خواهد بود که جهان را به روشی مشابه همدیگر درک کنند. در این صورت آموزش عالی موجب تعامل بین هویت کشور میزبان و هویت اتباع سایر کشورها شده و اشکال جدیدی

1. Monaghan
2. Villanueva
3. Rusbult

از هویت‌های ترکیبی تکامل می‌یابد. از این نظر، سازه‌انگاری می‌تواند مبانی نظری کافی برای نفوذ قدرت نرم آموزش عالی در خصوص ساختار و کارگزار آن را در روابط بین‌الملل تبیین نماید.

۵. نتیجه‌گیری

پدیده قدرت در مطالعات سیاسی و روابط بین‌الملل، با وجود محدودیت‌های مفهومی، عینی و شعاع شمولیت آن، از مرکزیت اصلی برخوردار است. جوزف نای در رویکرد نظری خود ذیل نظریه رئالیسم، از قدرت نرم به‌عنوان تکمیل‌کننده قدرت سخت بهره برد، که از جذابیت و مقبولیت فرهنگ، آرمان‌های سیاسی، سیاست خارجی و صد البته از چرخه پویای اقتصادی یک کشور ناشی می‌شود. در طول تاریخ، واحدهای سیاسی مختلف در اعمال قدرت سرزمینی و فراسرزمینی خود، کم‌وبیش به دنبال چیزی فراتر از زور و اجبار و به تبع آن امنیت فیزیکی بوده‌اند، که شامل تنوع بخشی، جذابیت و متقاعدکنندگی بوده است. بنابراین، همبستگی اجبار با جاذبه ایده جدید نظری و عملی نبوده، اما با فروپاشی شوروری و تغییر تدریجی قدرت در نظام بین‌الملل با کنشگری علمی جوزف نای در قالب رویکردی نظری سامان داده شده است، که همپوشانی‌هایی با برخی از مؤلفه‌ها و ادعاهای بنیادین نظریات اصلی روابط بین‌الملل یعنی رئالیسم، لیبرالیسم و سازه‌انگاری دارد.

در رویکرد مفهومی و نظری این نوشتار، آموزش عالی به‌عنوان تابعی از فرهنگ و آن نیز همچون یکی از شاخصه‌های قدرت نرم در نظر گرفته شد، که با تبیین ارائه شده، «قدرت نرم آموزش عالی» توانایی تأثیرگذاری ملی و فراسرزمینی را با وام‌گیری از ظرفیت‌ها، جذابیت‌ها و پویایی‌های موجود در حوزه‌های مختلف علمی، تکنولوژیکی، اقتصادی، سیاسی و نظامی و همچنین با تحرک دانشجویی، مبادلات دانشجویی و بورسیه‌های علمی را دارد. برای توضیح بیشتر قدرت نرم آموزش عالی با عطف توجه به برخی از مؤلفه‌ها و ادعاهای بنیادین نظریه‌های روابط بین‌الملل، بدون ورود به جزئیات و شاخه‌های درون نظری آنها مورد بررسی قرار گرفت. اگرچه در نظریه رئالیسم اشاره‌ای در خصوص آموزش عالی و دامنه تأثیر آن در روابط بین‌الملل وجود ندارد، اما در همسویی با این نظریه، امروزه رقابت عموم واحدهای سیاسی

جهان بر سر قدرت نرم آموزش عالی خود به صورت روزافزونی در روندهای سیاست جهانی قابل مشاهده و اندازه‌گیری هست. بنابراین، می‌توان به نقش گسترده قدرت نرم آموزش عالی در ایجاد و شکوفایی دولت-ملت‌سازی و افزایش قدرت ملی از طریق توسعه تکنولوژیکی و فناوری، توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی و در نتیجه در انباشت قدرت و روابط قدرت در جهان آنارشیک همراه با تهدیدات روزافزون بین‌المللی و در راستای گسترش توانایی‌های لازم در تاب‌آوری و اثربخشی سیستم سیاسی، امنیتی و نظامی در درگیرهای احتمالی نظامی استناد نمود. بنابراین، کشورها برای بقا، استیلا و ظهور یک واحد سیاسی قدرتمند با توزیع حوزه نفوذ در سطح ملی و جهانی، می‌توانند، از نهاد آموزش عالی به‌عنوان یک ابزار قدرت نرم بهره ببرند. علاوه بر این سرمایه‌گذاری‌های گسترده در حوزه آموزش عالی شانس بیشتری برای چیرگی در جنگ‌های مدرن همراه با تکنولوژی‌های روز و متعاقباً رقابت با همسایگان و هراس‌افکنی سامان‌یافته و همه‌جانبه در برابر معارضان را به دنبال خواهد داشت. مضاف بر این ارائه بورس‌های تحصیلی در فرمت آموزش عالی در کنار فعالیت‌های کمک‌کننده و بشردوستانه کشورها در کنار منافع نظامی و امنیتی، نشان‌دهنده آن است که آموزش عالی می‌تواند به بخش ضروری از مطالعات امنیتی تبدیل شود که غالباً در مطالعات نظری رئالیسم به آن پرداخته می‌شود. آنچه نظریه رئالیستی در خصوص مطالعه قدرت نرم آموزش عالی فاقد آن است، توانایی در توضیح فرایند و روابط متغیر بین دولت‌ها از طریق آموزش عالی است، که از نظر ملاحظات قدرت به‌عنوان یک شاخص با قابلیت اندازه‌گیری کمی و عینی محسوب نمی‌کند. در خصوص این نقیصه رویکردهای نظری لیبرالیستی و یا سازه‌انگاری با تبیین رابطه بین ساختار و کارگزار پتانسیل تبیینی بیشتری را نشان می‌دهند.

در چارچوب نظریه لیبرالیسم امکان تأکید بیشتر بر نقش و تأثیر نهادها و رژیم‌های بین‌المللی بر فعالیت‌های آموزشی عالی می‌توان داشت. در همسویی با این نظریه، آموزش عالی توانایی تأثیر گسترده در دولت‌سازی و ایجاد صلح دارد. بسیاری از پژوهشگران و سازمان‌های بین‌المللی تعامل خطی بین آموزش عالی و توسعه و صلح بین‌الملل را نشان داده و لذا می‌توان از ظرفیت و نقش آموزش عالی برای جلوگیری از درگیری و حفظ و ایجاد

صلح پس از وقوع درگیری و در راستای بازسازی دولت در امور بین‌الملل استفاده نمود. همچنین می‌توان از نقش آن برای تضمین آینده صلح در برابر نقض حقوق بشر بر اساس منابع مختلف تبعیض در درگیری‌ها بهره برد. امکانات و پتانسیل نهادهای مرتبط با آموزش عالی در راستای صلح‌سازی می‌تواند در اقداماتی همچون همراهی و مشاوره، آموزش، تقویت نهادی، حل تعارض، پژوهش، بسیج اجتماعی، ثبت، تجزیه و تحلیل و انتشار اطلاعات مربوطه و ارائه برنامه درسی بوده شود.

سازهانگاران منافع را با هویت بازیگران گره می‌زنند. بنابراین، با ارجاع به نظریه سازه‌انگاری، بازیگران بین‌المللی برای شکل دادن به ساختار آموزش عالی خود مطابق با هویت و علایق و منافع ملی تلاش می‌کنند، بنابراین، گسترش تأثیرات آموزش عالی فراملی مستلزم استفاده از آن در جهت منافع ملی است. از نقطه نظر این دیدگاه، ارائه آموزش عالی به دولت‌های متأثر از درگیری کمک می‌کند تا مشروعیت خود را تقویت کنند و هویت مشترک و منافع متقابل را با دولت‌های متأثر از تعارض نشان دهند. آموزش عالی همچنین می‌تواند راهی برای دولت‌های در حال‌گذار برای نشان دادن مشروعیت و ثبات پس از جنگ برای شهروندان داخلی باشد. به این ترتیب، دولت‌های مختلف بسته به ظرفیت و جذابیت‌های نهادهای آموزش عالی خود، کانال‌هایی برای تأثیرگذاری و تعامل و هرگونه نفوذ در سطوح مختلف در عرصه روابط بین‌الملل را پدید می‌آورند. به علاوه، دانشجویان از فرهنگ، ایده‌ها و ارزش‌های کشور میزبان تأثیر پذیرفته و با آنها قرابت هویتی پیدا می‌کنند و این نشانگر آن خواهد بود، که جهان را به روشی مشابه همدیگر درک کنند. بر اساس همسویی با نظریه سازه‌انگاری در این صورت آموزش عالی می‌تواند موجبات تعامل بین هویت کشور میزبان با هویت اتباع سایر کشورها را فراهم آورده و اشکال جدیدی از هویت‌های ترکیبی تکامل یابد. این بافت بین‌الذاتانی ساخته شده به قدرت نرم آموزش عالی اجازه ظهور و بروز بیشتری می‌دهد تا با ساختار سیاسی و اجتماعی از طریق ایده ذکر شده بیشتر درک شود.

این مقاله با طرح‌بندی مباحث مفهومی و تبیین نظری لازم در خصوص نقش قدرت نرم آموزش عالی در نظریه‌های اصلی روابط بین‌الملل، می‌تواند چارچوب تبیینی و نظری لازم

را در پژوهش‌های کمی، عینی و ملی در ایران و در عرصه بین‌الملل را بیش از گذشته در پژوهش‌های احتمالی در آینده فراهم آورد.

۶. سپاسگزاری

مقاله برگرفته از طرح پژوهشی موظفی با عنوان «بررسی آموزش عالی به‌عنوان تابعی از دیپلماسی عمومی؛ پیشینه، منافع و ظرفیت‌ها در ایران» در پژوهشگاه مطالعات فرهنگی، اجتماعی و تمدنی است.

مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی

۱۲۷

تبیین نظری از «قدرت نرم
آموزش عالی» در ...

منابع

- آرون، ریمون (۱۳۶۶). مراحل اساسی اندیشه در جامعه‌شناسی (مترجم: باقر پرهام). تهران: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- جمالی، حسین (۱۳۸۰). تاریخ و اصول روابط بین‌الملل. پژوهشکده تحقیقات اسلامی. قم: انتشارات زمزم هدایت.
- راسل، برتراند (۱۳۶۱). قدرت (مترجم: نجف دریابندری). تهران: خوارزمی.
- صدوقی، زینب (۱۴۰۰). نقش و جایگاه دانشگاه در ترویج فرهنگ صلح. مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۱۳(۳)، ۷۱-۱۰۰. doi:10.22035/isih.2021.371
- صنیع اجلال، مریم (۱۳۹۶). رویکردی میان‌رشته‌ای به نقش دیپلماسی در سیاست‌گذاری علم و فناوری در ایران. فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۹(۳)، ۱۲۵-۱۴۸. doi:10.22631/isih.2017.2592.2992
- عیوضی، محمدرحیم؛ پارسا، مونا (۱۳۹۲). الگوی تحلیلی قدرت نرم و سیاست بین‌الملل. فصلنامه علمی مطالعات قدرت نرم، ۳(۹)، ۹۹-۱۱۲.
- کریمی، کامران (۱۳۹۱). محدودیت‌های قدرت نرم در سیاست بین‌الملل. مطالعات منطقه‌ای: اسرائیل‌شناسی و آمریکاشناسی، ۱۳(۳)، ۱۳۷-۱۵۸.
- لوکس، استیون (۱۳۷۵). قدرت؛ نگرشی رادیکال (مترجم: عماد افروغ). تهران: راسا.
- Aamodt, P. & Arnesen, C. A. (1995). The Relationship between Expansion in higher education and the labour market in Norway. *European Journal of Education*, 30(1), 65-76. doi:10.2307/1503568
- Aghion, P., Jaravel, X., Persson, T. & Rouzet, D. (2019). Education and military rivalry. *Journal of the European Economic Association*, 17(2), 376-412.
- Ahmad, K. & Bloom D.E. (2000). Higher Education in Developing Countries Peril and Promise. The Task Force on Higher Education and Society. *The World Bank*, February 2000. Reterived from <https://documents1.worldbank.org/curated/en/345111467989458740/pdf/multi-page.pdf>
- Alesina, A., Giuliano, P., & Reich, B. (2021). Nation-Building and Education. *The Economic Journal*, 131(638), 2273-2303. doi:10.1093/ej/ueab001
- Antia, B.E., & Dyers, C. (2019). De-alienating the academy: Multilingual teaching as decolonial pedagogy. *Linguistics and Education*, 51, 91-100. doi: 10.1016/J.LINGED.2019.04.007
- Arendt, H. (1970). *On Violence*. Harvest Books. New York: Harcourt, Brace and World.

مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی

۱۲۸

دوره ۱۶، شماره ۲
بهار ۱۴۰۳
پیاپی ۶۲

- Bauer, M., Fetherstonhaugh, D., Haesler, E., Beattie, E., Hill, K.D. & Poulos, C.J. (2018). The impact of nurse and care staff education on the functional ability and quality of life of people living with dementia in aged care: A systematic review. *Nurse Educ Today*, 67:27-45. doi: 10.1016/j.nedt.2018.04.019
- Beleuta, I. (2017). The Role of Higher Education in Peacebuilding – An Interplay of Global Education Norms and Local Contexts (*Master's Thesis*). Department of International Environment and Development Studies, Norway University of Life Sciences.
- Burde, D. (2006). Education in crisis situations: Mapping the field. *Washington, DC: USAID Education in Crisis Situations*.
- Bush, K.D., & Saltarelli, D. (2005). The two faces of education in ethnic conflict. *UNICEF; UNICEF Innocenti Research Centre*. Retrieved from <https://digitalibrary.un.org/record/459409?v=pdf>
- Carr, E.H. (1964). *The Twenty Years Crisis 1919-1939, An Introduction to the Study of International Relations*. New York, Harper & Row.
- Chankseliani, M., Qoraboyev, I. & Gimranova, D. (2021) Higher education contributing to local, national, and global development: new empirical and conceptual insights. *Higher Education*, 81(1), 109-127. doi:10.1007/s10734-020-00565-8
- Cheng Y.C., Cheung, A.C.K. & Wing N.G.S. (2016). *Internationalization of Higher Education the Case of Hong Kong*. Springer Singapore. doi:10.1007/978-981-287-667-6
- Dahl, R. (1957). The concept of power. *Behavioral Science*, 2(3), 201–215. doi:10.1002/bs.3830020303
- Delgado, M. (2008). The role of universities in peacebuilding processes in contexts of armed conflict: The experience of the Universidad de Bogotá Jorge Tadeo Lozano in Colombia. *Global University Network for Innovation (GUNI)*.
- Deodato, E., & Borkowska, I. (2015). Universities as actors and instruments in diplomacy – The academic soft power potential. *Valdai Papers*, No. 8. retrieved from http://vid-1.rian.ru/ig/valdai/Paper08_eng.pdf
- Drezner, D. (2021). Power and International Relations: a temporal view. *European Journal of International Relations*, 27(1), 29-52. doi:10.1177/1354066120969800
- Enders, J. (2004). Higher Education, Internationalization, And the Nation-State: Recent Developments and Challenges to Governance Theory. *Higher Education*, 47 (3), 361-382. doi: 10.1023/B:HIG.0000016461.98676.30
- Eric, A. Hanushek and Ludger Woessmann, The Economics of International Differences in Educational Achievement. In Eric A. Hanushek, Stephen Machin, and Ludger Woessmann, editor: *Handbooks in Economics*, Vol. 3, The Netherlands: North-Holland, 2011, 89-200. Retrieved <https://hanushek.stanford.edu/sites/default/files/publications/Hanushek%2BWoesmann%202011%20HandEconEduc.pdf>

- Gallie, W. B. (1956). Essentially Contested Concepts. *Proceedings of the Aristotelian Society*, 56(1955-1956), 167-198. doi:10.1093/aristotelian/56.1.167
- Guzzini, S. (2000) A Reconstruction of Constructivism in International Relations. *European Journal of International Relations*, 6(2), 147-182. doi: 10.1177/1354066100006002001
- Guzzini, S. (2021). Power in World Politics. *DIIS Working Paper - forthcoming in Oxford Research Encyclopedia of Politics*, 17. doi:10.1093/acrefore/9780190228637.013.118
- Hart, J. (1976). Three Approaches to the Measurement of Power in International Relations. *International Organization*, 30(02), 289-305. doi:10.1017/S0020818300018282
- Ishiyama, J., & Breuning, M. (2012). Educational access and peace duration in post-conflict countries. *International Interactions*, 38(1), 58-78. doi: 10.1080/03050629.2012.640211
- Karataş, İ.H. (2022). The Transformation of the Nation-States and Education. In: Akgün, B & Alpaydın, Y. (eds) *Education Policies in the 21st Century. Maarif Global Education Series (pp 3-33)*. Palgrave Macmillan, Singapore. doi:10.1007/978-981-19-1604-5_1
- Kester, K., Abura, M., Sohn, C. & Rho, E. (2022). Higher education peacebuilding in conflict-affected societies: beyond the good/bad binary. *International Journal of Comparative Education and Development*, 24(3/4), 160-176. doi:10.1108/IJCED-04-2022-0027
- Kucherenko, S. A. (2023). The Concept of Power and Its Transformation in Political Realism. *Politeia*, 2(109), 6-18. doi: 10.30570/2078-5089-2023-109-2-6-18
- Marx K., & Engels F. (2014). *The Communist Manifesto*. International Publishers Co.
- McClory, J. (2011). *The New Persuaders II. A 2011 Global Ranking of Soft Power*. Institute for Government. Retrieve from https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/The%20New%20PersuadersII_0.pdf
- Mearsheimer, J. (1995). The False Promise of International Institutions. *International Security*, 19(3), 5-49. doi: 10.2307/2539078
- Melissen, J. (2005). The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice. In J. Melissen (edi) *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* (Pp. 3-27). Houndsmills, Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Metro, R. (2020). The third face of education: moving beyond the good/bad binary in conflict and post-conflict societies. *A Journal of Comparative and International Education*, 50(2), 294-296. doi: 10.1080/03057925.2019.1657317
- Monaghan, C. (2015). Changing the Prism. In: Gross, Z. & Davies, L. (eds) *The Contested Role of Education in Conflict and Fragility. The World Council of Comparative Education Societies* (Pp. 83-81). Sense Publishers, Rotterdam. doi:10.1007/978-94-6300-010-9_5
- Mušić, S. (2016). The Role of Education in Preventing Violent Extremism and Radicalism. *First International Conference on Education titled, Changing reality through education "At: Mostar, Bosnia and Herzegovina*. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/324942495_The_Role_of_Education_in_Preventing_Violent_Extremism_and_Radicalism

- Nye, J. (1990). Soft Power. *Foreign Policy*, 80, 153-171, doi:10.2307/1148580
- Nye, J. (2003). Propaganda Isn't the Way: Soft Power. *The International Tribune*. January 10, 2003.
- Nye, J. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 94-109. doi:10.1177/0002716207311699
- Nye, J. (2010). The Future of Soft Power in US Foreign Policy, I. Parmar & M. Cox (eds.), *Soft Power and US Foreign Policy: Theoretical, Historical, and contemporary perspectives* (Pp. 4-11), London: New York: Routledge.
- Nye, J. (2011). *The future of power*. Public Affairs.
- Ostby, G., Urdal, H., & Dupuy K. (2019). Does Education Lead to Pacification? A Systematic Review of Statistical Studies on Education and Political Violence. *Review of Educational Research*, 89(1), 46-92. doi:10.3102/0034654318800236
- Owens, T.L. (2017). Higher education in the sustainable development goals framework. *European Journal of Education*, 52(4), 414-420. doi. 10.1111/ejed.12237
- Pallaver, M., 2011. Power and its Forms: Hard, Soft, Smart. MPhil. *London School of Economics*. Retrieved from: https://etheses.lse.ac.uk/220/1/Pallaver_Power_and_Its_Forms.pdf
- Parsons, T. (1963). On the Concept of Political Power. T. Parsons (ed.), *Sociological Theory and Modern Society* (Pp. 232-262). New York: The Free Press.
- Pherali, T. & Lewis, A. (2017). Higher education partnerships for peace and development. *Education and Conflict Review*, 1, 13-16.
- Pherali, T. (2022). Conflict, education and peace in Nepal: rebuilding education for peace and development. *Journal of Peace Education*, 20(3), 387-388. doi: 10.1080/17400201.2023.2184087
- Pinar B. & Berivan E. (2008). Hard Power, Soft Power: Toward a More Realistic Power. *Insight Turkey*, 10 (2), 5-20.
- Reus-Smit, C. (2005). Constructivism, B. Scott, & L. Andrew (eds), in *Theories of International Relations* (Third Edition, Pp. 188-212). Palgrave Macmillan.
- Rusbult, C. (2007). Active-Learning Theories. [online], Retrieved from: <http://www.asa3.org/ASA/education/teach/active.htm>
- Sahar, A., & Kaunert, C. (2021). Higher education as a catalyst of peacebuilding in violence and conflict-affected contexts: the case of Afghanistan. *Peacebuilding*, 9(1), 57-78. doi: 10.1080/21647259.2020.1731123
- Samuel, T.K. (2022). Education in Preventing and Countering Violent Extremism (P/CVE) Among the Youth. In: A.J. Masys (ed.) *Handbook of Security Science* (Pp. 1039-1062). Springer, Cham. doi: 10.1007/978-3-319-91875-4_82

- Seymour, M. (2020). The Problem with Soft Power. *Foreign Policy Research Institute*. Online. Available at <https://www.fpri.org/article/2020/09/the-problem-with-soft-power/>
- Sheng-Kai, C.C. (2015). Higher education scholarships as a soft power tool: an analysis of its role in the EU and Singapore. *EU Centre in Singapore. Working Paper*, 23, 1-16. <https://aei.pitt.edu/63496/1/WP23-HigherEducation-EUSG.pdf>
- Shields, R. & Edwards, R. (2010). Student Mobility and Emerging Hubs in Global Higher education' in LM Portnoi, VD Rust & SS Bagley (eds), *Higher Education, Policy and the Global Competition Phenomenon* (Pp. 235-248), Palgrave Macmillan, New York.
- Stetar, J., Coppla, C., Guo, L., Nabiyeva, N. & Ismailov, B. (2010). Soft Power Strategies: competition and Cooperation in a Globalized System of Higher Education', in L.M. Portnoi, VD Rust & SS Bagley (eds), *Higher Education, Policy and the Global Competition Phenomenon* (Pp. 191-203). Palgrave Macmillan, New York. doi:10.1057/9780230106130_14
- Trinh, N.T.H. (2023). Higher Education and Its Role for National Development. A Research Agenda with Bibliometric Analysis. *Interchange*, 54, 125–143. doi:10.1007/s10780-023-09493-9
- Valimaa, J. (2008). Cultural Studies in Higher Education Research. In J. Välimaa & O. Ylijoki (Eds.), *Cultural Perspectives on Higher Education* (Pp. 9-25), Springer. doi:10.1007/978-1-4020-6604-7_2 10.1007/978-1-4020-6604-7_2
- Villanueva, C. (2007). *Representing Cultural Diplomacy: Soft Power, Cosmopolitan Constructivism and Nation Branding in Mexico and Sweden*. Acta Wexionensia.
- Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization* (A. M. Henderson, & T. Parsons, Trans.). Glencoe: The Free Press.
- Yukaruç, U. (2017). A critical approach to soft power. *Bitlis Eren Universitesi (BEU) SBE Derg*, 6(2), 491-502.
- Zhu, T.T., Peng, H.R., & Zhang, Y.J. (2018). The Influence of higher education development on economic growth: evidence from central China. *Higher Education Policy*, 31, 139–157. doi: 10.1057/s41307-017-0047-7

